

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

A patra Zi Mondială a Bunicilor și a Vârstnicilor

Odată cu celebrarea celei de-a patra ediții, Ziua Mondială pentru Bunici și Vârstnici continuă să fie o ocazie importantă pentru viața comunităților noastre ecleziale și se îmbogățește cu noi semnificații.

Atenția acordată bunicilor și vârstnicilor nu este doar un semn de recunoștință și afecțiune, ci o necesitate în construirea unei societăți mai umane și fraterne. Sfântul Părinte ne invită să recunoaștem valoarea lor și să o facem permanent, nu doar ocazional. Nu este vorba de a celebra un eveniment aniversar o dată pe an, ci de a-i face pe vârstnici să se simtă parte integrantă a familiei noastre creștine și a istoriei noastre comune. Generațiile succesive de vârstnici trebuie luate în serios, iar Biserica trebuie să le acorde o atenție pastorală adecvată.

Tema din acest an, „Nu mă respinge în timpul bătrâneții [mele];” (cf. Ps 71: 9), amintește rugăciunea plină de emoție către Domnul de a nu fi lăsat singur la bătrânețe. Prea des, de fapt, singurătatea este un companion amar în viața vârstnicilor din cauza unor situații contingente, cum ar fi migrația copiilor sau criza familiilor, sau din cauza mentalității individualiste care îi face pe cei avansați în ani să se simtă o povară. Se pare că toată lumea ia de bun faptul că există un timp în viață când rămâi singur. Este un obicei și o mentalitate căreia, cu resemnare, nici măcar vârstnicii nu se opun.

Cu toate acestea, după cum ne amintește Sfântul Părinte, Dumnezeu nu își abandonează niciodată copiii. Nici măcar atunci când puterea scade sau viața pare mai puțin productivă. De fapt, în Biblie, îmbătrânirea este un semn de binecuvântare. Singurătatea și abandonul vârstnicilor nu sunt inevitabile, ci rezultatul unor alegeri greșite care nu recunosc demnitatea infinită a fiecărei persoane.

Urmând exemplul lui Rut, care nu și-a abandonat soacra, Naomi, suntem chemați să parcurgem un nou drum și să ne imaginăm un viitor diferit pentru vârstnicii noștri. Speranța noastră pentru celebrarea acestui eveniment este, așadar, ca fiecare comunitate eclezială să se străduiască să trăiască „o zi fără singurătate” vizitând vârstnicii, implicându-i și ascultând poveștile și mărturiile lor de credință.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Conștienți de diversele inițiative care au avut loc în edițiile anterioare și de cele care, sperăm, vor fi prezentate și în cea de-a patra ediție, punem la dispoziția parohiilor și diecezelor logo-ul pentru utilizare gratuită. În acest sens, pentru a facilita o mai mare publicitate despre ceea ce va presupune această ocazie, vă rugăm să ne informați despre diversele inițiative prin e-mail la

anziani@laityfamilylife.va sau utilizând #elderlyandgrandparents pe canalele de social media. Kitul Pastoral este disponibil pe site-ul Dicasterului pentru Laici, Familie și Viață www.laityfamilylife.va

Sperând că cea de-a patra Zi Mondială pentru Bunici și Vârstnici va încuraja un dialog fructuos între tineri și vârstnici, trimitem salutări cordiale în Domnul.

Card. Kevin Farrell

Prefectul

Dicasterului pentru Laici, Familie și Viață

Gleison De Paula Souza

Secretarul

Dicasterului pentru Laici, Familie și Viață

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Ghid pastoral

Sugerăm ca celebrarea Zilei - ca de obicei - să fie structurată în jurul a două elemente fundamentale: celebrarea unei liturghii euharistice dedicate vârstnicilor și vizitarea persoanelor vârstnice singure din comunitatea proprie.

Vizitarea persoanelor vârstnice singure

- Pentru ca mesajul de apropiere și consolare - mesajul pe care Ziua dorește să-l exprime - să ajungă la toată lumea, inclusiv la cei mai izolați, sugerăm să vizitați persoanele vârstnice singure din comunitatea proprie și să împărtășiți mesajul Sfântului Părinte cu ei.
- Vizita, un semn tangibil al Bisericii ieșite în lume, este un mod de a reafirma că vârstnicii, chiar și cei mai singuri, sunt în centrul comunităților noastre.
- Vizita manifestă alegerea personală, urmând exemplul tinerei Rut, de a nu abandona pe nimeni.
- Vizita poate fi o ocazie de a aduce un cadou, cum ar fi o floare, și de a citi împreună mesajul și rugăciunea Zilei.
- Întâlnirea dintre tineri și vârstnici și prietenia care poate apărea arată cum mila Domnului se extinde din generație în generație.

Pregătirea pentru Ziua cu Vârstnicii

- Vârstnicii sunt principalul grup-țintă al activităților Zilei. Mesajul Sfântului Părinte este adresat lor.
- Este important să ne asigurăm că cât mai mulți vârstnici participă la liturghia de duminică celebrată în Ziua respectivă.
- Ziua poate fi o ocazie de a ajuta vârstnicii și familiile lor să revină la obiceiul de a participa la Sfânta Liturghie împreună cu întreaga comunitate parohială.
- Vârstnicii din parohie sau din realitatea eclezială proprie pot fi invitați pentru un moment de reflecție asupra mesajului Papei pentru Zi, care poate fi distribuit tuturor participanților.
- Ar fi de dorit să se înceapă organizarea unor momente de reflecție dedicate vârstnicilor în comunitatea proprie, chiar și după Ziua respectivă. Catehezele Papei despre bătrânețe ar putea fi o resursă utilă pentru a însoți întâlnirile.
- Persoanele în vârstă pot fi rugate să ofere rugăciuni speciale pentru tineri și pentru pace. Ministerul intercesiunii este o adevărată vocație a vârstnicilor.
- Prin vizitarea vârstnicilor, mesajul Zilei poate fi transmis și celor care nu pot participa la întâlniri.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Pregătirea pentru Ziua cu Tinerii

- Sugerăm să se invite tinerii din comunitatea proprie cu câteva săptămâni înainte de Zi pentru a le explica semnificația acesteia și pentru a se asigura că ajung la cât mai mulți vârstnici cu vizitele lor.
- Sugerăm implicarea tinerilor în organizarea uneia sau mai multor petreceri cu vârstnicii din comunitatea lor.
- Ziua ar putea fi o oportunitate de a organiza o întâlnire pentru a auzi câteva mărturii ale persoanelor vârstnice.
- Tinerii pot organiza campanii sociale pentru a răspândi conținuturile Zilei folosind hashtag-ul #elderlyandgrandparents.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Resurse Liturgice

- Una dintre Liturghiile de duminică, 28 iulie, ar trebui dedicată celebrării Zilei cu bunicii și vârstnicii din parohia sau comunitatea proprie.
- Pentru a facilita prezența vârstnicilor la Sfânta Liturghie, membrii comunității pot fi implicați în organizarea transportului pentru cei care nu se pot deplasa singuri.
- În timpul celebrării Zilei, tinerii pot livra mesajul Sfântului Părinte bunicilor și vârstnicilor din propria parohie sau comunitate.
- În zilele de 28 iulie și în zilele imediat precedente și următoare, celebrările liturgice ale Zilei pot avea loc în spitale și reședințele vârstnicilor pentru a se asigura că membrii parohiei sunt implicați și că Sfintele Liturghii sunt adecvat animate.
- Colecta de la Sfintele Liturghii din Zi poate fi dedicată susținerii proiectelor în favoarea vârstnicilor săraci din propria comunitate.

Sugestii pentru Rugăciunile Credincioșilor

- Pentru Papa Francisc, ca Domnul să binecuvânteze și să protejeze slujirea sa, și pentru Biserica condusă de el, ca aceasta să fie o casă mai primitoare pentru bunici și vârstnici. Să ne rugăm.
- Pentru toți noi, vârstnicii, ca să continuăm să privim spre viitor și, cu experiența și rugăciunile noastre, să continuăm să construim o lume mai fraternă. Să ne rugăm.
- Pentru tineri, ca aceștia să ofere pâinea vitalității lor Domnului, în loc să o păstreze pentru ei înșiși, astfel încât El să o poată multiplica; și pentru ca lumea să se bucure de bucuria abundentă a unei noi îmbrățișări între tineri și bătrâni. Să ne rugăm.
- Pentru toți noi, bunicii și bunicile, ca să fim o sursă de înțelepciune pentru familiile noastre și să învățăm să transmitem comoara credinței nepoților noștri și generațiilor viitoare. Să ne rugăm.
- Pentru încetarea fiecărui război din orice parte a lumii. Îl rugăm pe Domnul să ofere consolare celor care și-au pierdut persoanele dragi, vindecare celor răniți, o întoarcere acasă pentru prizonieri și să găsească căi de dialog și pace peste tot. Să ne rugăm.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

Binecuvântare Finală

Binecuvântare pentru o viață lungă

Dumnezeu al milei,
Care ai oferit acestor copii ai Tăi darul unei vieți lungi,
Dă-le binecuvântarea Ta.
Lasă-i să simtă dulceața și puterea prezenței Tale:
Privind înapoi la trecut,
Bucurându-se de mila Ta,
Privind spre viitor,
Perseverând cu speranță neîntreruptă.
Ție, slavă și laudă în vecii vecilor.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârșnicilor
2024

Do not cast me off
in my old age

cf. Ps 71:9

World Day
for Grandparents
and the Elderly

28 July 2024

ittà del Vaticano
cityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viața - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

Rugăciune pentru a Patra Zi Mondială pentru Bunici și Vârstnici

28 iulie 2024

Doamne, Dumnezeule credincios,
Tu, care ne-ai creat după chipul Tău,
Tu, care nu ne lași niciodată singuri
și care ne însoțești în fiecare anotimp al vieții,
Nu ne abandona, ai grijă de noi
Și dă-ne din nou
Capacitatea de a ne descoperi
și de a recunoaște că suntem copiii Tăi.
Reînnoiește inimile noastre cu Cuvântul Tău
Și nu permite ca cineva să fie lepădat.
Fie ca Duhul Tău de iubire să ne umple cu tandrețea Ta
Și să ne învețe să spunem:
„Nu te voi abandona!”
Acelora pe care îi întâlnim pe drumul nostru.
Cu ajutorul Fiului Tău iubit,
să nu pierdem gustul pentru fraternitate
Și să nu ne conformăm tristeții singurătății.
Ajută-ne să privim spre viitor cu speranță reînnoită
Și să facem Ziua Mondială pentru bunici și vârstnici
O zi fără singurătate și o zi abundentă
cu primele roade ale păcii Tale.
Amin.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

Cateheze despre vârsta înaintată

1. Harul timpului și alianța vârstelor vieții miercuri, 23 februarie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Am terminat catehezele despre Sfântul Iosif. Astăzi începem un parcurs de cateheze care caută inspirație în cuvântul lui Dumnezeu *despre sensul și valoarea bătrâneții*. Facem o reflecție despre bătrânețe. De câteva decenii, această vârstă a vieții se referă la un adevărat „nou popor” care sunt bătrânii. Niciodată nu am fost așa de numeroși în istoria umană. Riscul de a fi rebutați este și mai frecvent: niciodată așa de numeroși ca acum, niciodată riscul de a fi rebutați ca acum. Bătrânii sunt văzuți adesea ca „o povară”. În prima fază dramatică a pandemiei ei au fost cei care au plătit prețul cel mai mare. Erau deja partea mai slabă și neglijată: nu îi priveam prea mult când erau vii, nu i-am văzut nici murind. Am găsit această Cartă pentru drepturile bătrânilor și obligațiile comunității: această a fost editată de guverne, nu este editată de Biserică, este ceva laic: este bună, este interesantă, pentru a cunoaște că bătrânii au drepturi. Va face bine să fie citită.

Alături de migrații, bătrânețea este între chestiunile mai urgente pe care familia umană este chemată să le înfrunte în acest timp. Nu este vorba numai de o schimbare cantitativă; este în joc *unitatea vârstelor vieții*: adică, punctul de referință real pentru înțelegerea și aprecierea vieții umane în întregimea sa. Ne întrebăm: există prietenie, există alianță între diferitele vârste ale vieții sau prevalează separarea și rebutarea?

Toți trăim într-un prezent unde conviețuiesc copii, tineri, adulți și bătrâni. Însă s-a schimbat proporția: longevitatea a devenit masivă și, în ample regiuni ale lumii, copilăria este distribuită în doze mici. Am vorbit și despre iarna demografică. Un dezechilibru care are atâtea consecințe. Cultura dominantă are ca model unic tânărul-adult, adică un individ care se descurcă singur și rămâne mereu tânăr. Dar este adevărat că tinerețea conține sensul deplin al vieții, în timp ce bătrânețea reprezintă pur și simplu golirea sau pierderea ei? Este adevărat? Numai tinerețea are sensul deplin al vieții, iar bătrânețea este golirea vieții, pierderea vieții? Preamărirea tinereții ca unică vârstă demnă să întrupeze idealul uman, unită cu disprețuirea bătrâneții văzută ca fragilitate, ca degradare sau dizabilitate, a fost icoana dominantă a totalitarismelor din secolul al XX-lea. Am uitat asta?

Prelungirea vieții are incidență în manieră structurală asupra istoriei fiecărei persoane, a familiilor și a societăților. Dar trebuie să ne întrebăm: calitatea sa spirituală și simțul său comunitar sunt obiect de gândire și de iubire coerente cu acest fapt? Oare bătrânii trebuie să ceară scuze pentru încăpățânarea lor de a supraviețui pe cheltuiala altora? Sau pot să fie onorați pentru darurile pe care le aduc la sensul vieții tuturor? De fapt, în reprezentarea sensului vieții – și chiar în culturile așa-numite „dezvoltate” – bătrânețea are incidență puțină. De ce? Pentru că este considerată o vârstă care nu are conținuturi speciale de oferit, nici semnificații proprii de trăit. În plus, lipsește încurajarea persoanelor de a le căuta și lipsește educația comunității de a le recunoaște. Așadar, pentru o vârstă care este de acum o parte determinantă a spațiului comunitar și se extinde la o treime a întregii vieți, există – uneori – planuri de asistență, dar nu proiecte de existență. Planuri de

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

asistență, da; dar nu proiecte pentru a-i face să trăiască în plinătaie. Și acesta este un gol de gândire, de imaginație, de creativitate. Sub această gândire, ceea ce face golul este că bătrânul, bătrâna sunt material de rebutat: în această cultură a rebutării, bătrânii intră ca material de rebutat.

Tineretea este foarte frumoasă, dar tineretea veșnică este o halucinație foarte periculoasă. A fi bătrâni este la fel de important – și frumos – este la fel de important ca a fi tineri. Să ne amintim de asta. Alianța între generații, care restituie umanului toate vârstele vieții, este darul nostru pierdut și trebuie să-l reluăm. Trebuie să fie regăsit, în această cultură a rebutării și în această cultură a productivității.

Cuvântul lui Dumnezeu are multe de spus în privința acestei alianțe. Puțin mai înainte am ascultat profeția lui Ioel: „Bătrânii voștri vor avea vise și tinerii voștri vor avea viziuni” (3,1). Se poate interpreta astfel: când bătrânii opun rezistență Duhului, îngropând în trecut visele lor, tinerii nu mai reușesc să vadă lucrurile care trebuie făcute pentru a deschide viitorul. În schimb, când bătrânii comunică visele lor, tinerii văd bine ceea ce trebuie să facă. Tinerii care nu mai întrebă visele bătrânilor, fixându-se cu capul plecat asupra unor viziuni care nu merg dincolo de nasul lor, cu greu vor purta prezentul lor și cu greu vor suporta viitorul lor. Dacă bunicii se concentrează asupra melancoliilor lor, tinerii se vor gârbovi și mai mult asupra *smartphone*-ul lor. Ecranul poate chiar să rămână aprins, dar viața se stinge înainte de timp. Repercusiunea cea mai gravă a pandemiei nu se află oare chiar în rătăcirea celor mai tineri? Bătrânii au resurse de viață deja trăită la care pot să recurgă în orice moment. Îi vor privi pe tinerii care pierd viziunea lor sau îi vor însoți încălzind visele lor? În fața viselor bătrânilor, ce vor face tinerii?

Înțelepciunea drumului lung care însoțește bătrânețea la terminarea sa trebuie trăită ca o ofertă de sens al vieții, nu consumată ca inerție a supraviețuirii sale. Bătrânețea, dacă nu este restituită demnității unei vieți demne din punct de vedere uman, este destinată să se închidă într-o slăbire care ia tuturor iubirea. Această provocare de umanitate și de civilizație cere angajarea noastră și ajutorul lui Dumnezeu. Să cerem asta de la Duhul Sfânt. Cu aceste cateheze despre bătrânețe, aș vrea să-i încurajez pe toți să investească gânduri și afecte cu privire la darurile pe care ea le poartă cu sine și la celelalte vârste ale vieții. Bătrânețea este un dar pentru toate vârstele vieții. Este un dar de maturitate, de înțelepciune. Cuvântul lui Dumnezeu ne va ajuta să discernem sensul și valoarea bătrâneții; Duhul Sfânt să ne dea și nouă visele și viziunile de care avem nevoie. Și aș vrea să subliniez, așa cum am ascultat în profeția lui Ioel, la început, că important este nu numai ca bătrânul să ocupe locul de înțelepciune pe care-l are, de istorie trăită în societate, ci și să existe un colocviu, care să-i pună în convorbire cu tinerii. Tinerii trebuie să intre în convorbire cu bătrânii, iar bătrânii cu tinerii. Și această punte va fi transmiterea înțelepciunii în umanitate. Îmi doresc ca aceste reflecții să fie de folos pentru noi toți, pentru a duce înainte această realitate pe care o spunea profetul Ioel, ca, în dialogul dintre tineri și bătrâni, bătrânii să poată da visele și tinerii să le poată primi și să le ducă înainte. Să nu uităm că în cultura fie familială, fie socială bătrânii sunt ca rădăcinile copacului: au toată istoria acolo, iar tinerii sunt ca florile și fructele. Dacă nu vine sucul, dacă nu vine această „venă” – să spunem așa – de la rădăcini, niciodată nu vor putea înflori. Să nu uităm acel poet despre care am spus de atâtea ori: „Tot ceea ce copacul are înflorit vine de la ceea ce are în subteran” (Francisco Luis Bernárdez). Tot ceea ce este frumos într-o societate este în raport cu rădăcinile bătrânilor. Pentru aceasta, în aceste cateheze, eu aș vrea ca figura bătrânului să fie scoasă în evidență, ca să se înțeleagă bine că bătrânul nu este un material de rebutat: este o binecuvântare pentru societate.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viața - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

2. Longevitatea: simbol și oportunitate miercuri, 2 martie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

În relatarea biblică a genealogiilor primilor părinți uimește imediat longevitatea lor enormă: se vorbește despre secole! Când începe, aici, bătrânețea? Se pune întrebarea. Și ce anume înseamnă că acești părinți antici trăiesc așa de mult după ce au dat naștere la copii? Părinți și copii trăiesc împreună, timp de secole! Această cadență seculară a timpurilor, relatată cu stil ritual, conferă raportului dintre longevitate și genealogie o semnificație simbolică puternică, foarte puternică.

Este ca și cum transmiterea vieții umane, așa de nouă în universul creat, cerea o *inițiere* lentă și prelungită. Totul este nou, la începuturile istoriei unei creaturi care este duh și viață, conștiință și libertate, sensibilitate și responsabilitate. Noua viață – viața umană -, cufundată în tensiunea dintre originea sa „după chipul și asemănarea” lui Dumnezeu și fragilitatea condiției sale muritoare, reprezintă o noutate de descoperit în întregime. Și cere un timp lung de inițiere, în care este indispensabil sprijinul reciproc între generații, pentru a descifra experiențele și a se confrunta cu enigmatul vieții. În acest timp lung, lent, este cultivată și calitatea spirituală a omului.

Într-un anumit sens, fiecare trecere de epocă, în istoria umană, ne repropune această senzație: este ca și cum ar trebui să luăm de la capăt și cu calm întrebările noastre despre sensul vieții, când scenariul condiției umane apare aglomerat cu experiențe noi și cu întrebări inedite. Desigur, acumularea memoriei culturale mărește obișnuința necesară pentru a înfrunța trecerile inedite. Timpurile de transmitere se reduc; dar timpurile de asimilare cer mereu răbdare. Excesul de viteză, care obsedează de acum toate trecerile din viața noastră, face fiecare experiență mai superficială și mai puțin „hrănitoare”. Tinerii sunt victime inconștiente ale acestei sciziuni între timpul de pe ceas, care vrea să fie ars, și timpurile vieții, care cer o „dospire” justă. O viață lungă permite să se experimenteze aceste timpuri lungi și daunele grabei.

Desigur, bătrânețea impune ritmuri mai lente: dar nu sunt numai timpuri de inerție. De fapt, măsura acestor ritmuri deschide, pentru toți, spații de sens al vieții necunoscute de obsesia vitezei. A pierde contactul cu ritmurile lente ale bătrâneții închide aceste spații pentru toți. În acest orizont am voit să institui sărbătoarea bunicilor, în ultima duminică din iulie. Alianța între cele două generații extreme ale vieții – copiii și bătrânii – ajută și celelalte două – tinerii și adulții – să se lege reciproc pentru a face existența tuturor mai bogată în umanitate. Este nevoie de dialog între generații: dacă nu există dialog între tineri și bătrâni, între adulți, dacă nu există dialog, fiecare generație rămâne izolată și nu poate transmite mesajul. Un tânăr care nu este legat de rădăcinile sale, care sunt bunicii, nu primește forța – așa cum copacul are forța de la rădăcini – și crește rău, crește bolnav, crește fără referințe. Pentru aceasta trebuie căutat, ca o exigență umană, dialogul între generații. Și acest dialog este important tocmai între bunici și nepoți, care sunt cele două extreme.

Să ne imaginăm un oraș în care conviețuirea diferitelor vârste face parte integrantă din proiectul global al habitatului său. Să ne gândim la formarea de raporturi afectuoase între bătrânețe și tinerețe care se iriază asupra stilului general al relațiilor. Suprapunerea generațiilor ar deveni izvor de energie pentru un umanism realmente vizibil și trăibil. Orașul modern este în mod tendențial ostil față de bătrâni (și nu întâmplător este așa și pentru copii). Această societate care are acest spirit al rebutării și rebutează atâția copii nevoiți, rebutează bătrânii: îi rebutează, nu sunt de folos și îi pune

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

la casa pentru bătrâni, la azil... Excesul de viteză ne pune într-o centrifugă care ne suflă ca pe confeti. Se pierde complet privirea de ansamblu. Fiecare se agață de propria bucățică, ce plutește pe fluxurile orașului-piață, pentru care ritmurile lente sunt pierderi și viteza înseamnă bani. Excesul de viteză pulverizează viața, nu o face mai intensă. Și înțelepciunea cere să se „piardă timp”. Când tu te întorci acasă și îl vezi pe fiul tău, pe fiica ta și „pierzi timp”, dar acest colocviu este fundamental pentru societate. Și când tu te întorci acasă și este bunicul sau bunica, poate nu raționează bine sau, nu știu, a pierdut un pic capacitatea de a vorbi, și tu stai cu el sau cu ea, tu „pierzi timp”, dar acest „a pierde timp” fortifică familia umană. Este necesar să petrecem timp – un timp care nu este plătit – cu copiii și cu bătrânii, pentru că ei ne dau o altă capacitate de a vedea viața.

Pandemia, în care încă suntem constrânși să locuim, a impus – foarte dureros, din păcate – o capitulare în fața cultului obtuz al vitezei. Și în această perioadă bunicii au fost un dig în calea „deshidratării” afective a celor mai mici. Alianța vizibilă a generațiilor, care armonizează timpurile și ritmurile lor, ne restituie speranța de a nu locui viața în zadar. Și restituie fiecăruia iubirea față de viața noastră vulnerabilă, blocând strada spre obsesia vitezei, care pur și simplu o consumă. Fraza cheie aici este „a pierde timp”. Și vă întreb pe fiecare dintre voi: tu știi să pierzi timpul, sau tu ești mereu grăbit de viteză? „Nu, mă grăbesc, nu pot...”? Știi să pierzi timpul cu bunicii, cu bătrânii? Știi să pierzi timpul jucându-te cu fiii tăi, cu copiii? Aceasta este piatra de comparație. Gândiți-vă un pic. Și asta restituie fiecăruia iubirea față de viața noastră vulnerabilă, blocând – așa cum am spus – strada spre obsesia vitezei, care pur și simplu o consumă. Ritmurile bătrâneții sunt o resursă indispensabilă pentru a percepe sensul vieții marcate de timp. Bătrânii au ritmurile lor, dar sunt ritmuri care ne ajută. Grație acestei medieri, devine mai credibilă destinația vieții spre întâlnirea cu Dumnezeu: un plan care este ascuns în crearea ființei umane „după chipul și asemănarea sa” și este sigilat în întruparea Fiului lui Dumnezeu.

Astăzi există o longevitate mai mare a vieții umane. Asta ne oferă oportunitatea de a mări alianța între toate timpurile vieții. Atâta longevitate, dar trebuie să facem mai multă alianță. Și ne ajută și să mărim alianța cu sensul vieții în întregimea sa. Sensul vieții nu este numai la vârsta adultă, de la 25 la 60 de ani. Sensul vieții este totul, de la naștere la moarte și tu ar trebui să fii capabil să vorbești cu toți, să ai și raporturi afective cu toți, astfel maturitatea ta va fi mai bogată, mai puternică. Și ne oferă și această semnificație a vieții, care este întregă. Duhul să ne dea inteligența și forța pentru această reformă: este nevoie de o reformă. Prepotența timpului de pe ceas trebuie să fie convertită la frumusețea ritmurilor vieții. Aceasta este reforma pe care trebuie s-o facem în inimile noastre, în familie și în societate. Repet: a reforma, ce anume? Ca prepotența timpului de pe ceas să devină convertită la frumusețea ritmurilor vieții. Alianța generațiilor este indispensabilă. Într-o societate în care bătrânii nu vorbesc cu tinerii, tinerii nu vorbesc cu bătrânii, adulții nu vorbesc cu bătrânii nici cu tinerii, este o societate sterilă, fără viitor, o societate care nu privește la orizont ci se privește pe ea însăși. Și devine singură. Dumnezeu să ne ajute să găsim muzica potrivită pentru această armonizare a diferitelor vârste: cei mici, cei bătrâni, cei adulți, toți împreună: o frumoasă simfonie de dialog.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viața - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

3. Bătrânețea, resursă pentru tinerețea nesăbuită miercuri, 16 martie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Relatarea biblică – prin limbajul simbolic al epocii în care a fost scrisă – ne spune un lucru impresionant: Dumnezeu a fost așa de amărât din cauza răutății răspândite a oamenilor, devenită un stil normal de viață, încât s-a gândit că a greșit că i-a creat și a decis să-i elimine. O soluție radicală. Ar putea chiar să aibă un efect paradoxal de milostivire. Fără ființe umane, fără istorie, fără judecată, fără condamnare. Și multe victime predestinate ale corupției, violenței, nedreptății vor fi cruțate pentru totdeauna.

Nu ni se întâmplă uneori și nouă – copleșiți de sentimentul de neputință împotriva răului sau demoralizați de „profeții de nenorocire” – să ne gândim că era mai bine dacă nu ne-am fi născut? Trebuie să dăm crezare anumitor teorii recente, care denunță specia umană ca o daună evolutivă pentru viața de pe planeta noastră? Totul negativ? Nu.

De fapt, suntem sub presiune, expuși la solicitări opuse care ne fac dezorientați. Pe de o parte, avem optimismul unei tinereți veșnice, aprins de progresele extraordinare ale tehnicii, care pictează un viitor plin de mașini mai eficiente și mai inteligente decât noi, care se vor îngriji de relele noastre și vor gândi pentru noi soluțiile cele mai bune pentru a nu muri: lumea roboților. Pe de altă parte, fantezia noastră apare tot mai concentrată pe reprezentarea unei catastrofe finale care ne va stinge. Ceea ce se întâmplă cu un eventual război atomic. „Ziua de după” aceasta – dacă vom mai exista, zile și ființe umane – va trebui să reînceapă de la zero. Nu vreau să fac banală tema progresului, desigur. Dar se pare că simbolul potopului câștigă teren în inconștientul nostru. De altfel, pandemia actuală pune o ipotecă grea pe reprezentarea noastră nesăbuită a lucrurilor care contează, pentru viață și pentru destinul său.

În relatarea biblică, atunci când este vorba de a salva de corupție și de potop viața pământului, Dumnezeu încredințează acțiunea fidelității celui mai bătrân dintre toți, „dreptul” Noe. Bătrânețea va salva lumea, mă întreb eu? În ce sens? Și cum va salva lumea, bătrânețea? Și care este orizontul? Viața de dincolo de moarte sau numai supraviețuirea până la potop?

Un cuvânt al lui Isus, care evocă „zilele lui Noe”, ne ajută să aprofundăm sensul paginii biblice pe care am ascultat-o. Isus, vorbind despre timpurile din urmă, spune: „Și așa cum a fost în zilele lui Noe, tot așa va fi în zilele Fiului Omului: ei mâncau, beau, se însurau și se măritau până în ziua în care Noe a intrat în arcă; atunci a venit potopul și i-a nimicit pe toți” (Lc 17,26-27). De fapt, a mânca și a bea, a se însura și a se mărita, sunt lucruri foarte normale și nu par exemple de corupție. Unde se află corupția? Unde era corupția, acolo? În realitate, Isus pune accentul pe faptul că ființele umane, când se limitează doar să se bucure de viață, pierd chiar și percepția corupției, care le mortifică demnitatea și îi otrăvește sensul. Când se pierde percepția corupției, iar corupția devine un lucru normal: totul are prețul său, totul? Se cumpără, se vinde, opinii, acte de dreptate... Asta, în lumea afacerilor, în lumea atâtor meserii, este ceva obișnuit. Și trăiesc în mod nesăbuit și corupția, ca și cum ar fi parte din normalitatea bunăstării umane. Când tu mergi să faci ceva și treaba este lentă, acel proces de a face este un pic lent, de câte ori se aude spunându-se: „Dar, dacă îmi dai ceva, eu accelerez asta”. De atâtea ori. „Dă-mi ceva și eu merg mai înainte”. Știm bine asta, noi toți. Lumea corupției pare parte a normalității ființei umane; și acest lucru este urât. În această dimineață

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

am vorbit cu un domn care îmi spunea despre această problemă în țara sa. Bunurile vieții sunt consumate și se bucură de ele fără preocupare față de calitatea spirituală a vieții, fără grijă față de habitatul casei comune. Totul se exploatează, fără a se preocupa de mortificarea și de deprimarea de care suferă mulți, și nici de răul care otrăvește comunitatea. Atât timp cât viața normală poate să fie umplută de „bunăstare”, nu vrem să ne gândim la ceea ce o face goală de dreptate și de iubire. „Dar, eu mă simt bine! De ce trebuie să mă gândesc la probleme, la războaie, la mizeria umană, la câtă sărăcie, la câtă răutate? Nu, eu mă simt bine. Nu-mi pasă de ceilalți”. Aceasta este gândirea inconștientă care ne duce înainte ca să trăim o stare de corupție.

Corupția poate să devină normalitate, mă întreb eu? Frați și surori, din păcate da. Se poate respira aerul corupției așa cum se respiră oxigenul. „Dar este normal; dacă dumneavoastră vreți ca eu să fac asta repede, cât îmi dați?”. Este normal! Este normal, dar este un lucru urât, nu este bun! Ce anume îi deschide drumul? Un lucru: nesăbuința care se îndreaptă numai spre grija de sine însuși: iată breșa care deschide ușa pentru corupția care îneacă viața tuturor. Corupția scoate mare avantaj din această nesăbuință rea. Când unei persoane îi merge bine totul și nu-i pasă de ceilalți: această nesăbuință înmoaie apărările noastre, întunecă conștiința și ne face – chiar involuntar – complici. Pentru că întotdeauna corupția nu merge singură: o persoană are mereu complici. Și întotdeauna corupția se lărgește, se lărgește.

Bătrânețea este în poziția potrivită pentru a percepe înșelăciunea acestei normalizări a unei vieți obsedate de satisfacție și goală de interioritate: viață fără gândire, fără jertfă, fără interioritate, fără frumusețe, fără adevăr, fără dreptate, fără iubire: asta este în întregime corupție. Sensibilitatea noastră specială a bătrânilor, a vârstei înaintate față de atențiile, gândurile și afectele care ne fac umani, ar trebui să redevină o vocația a multora. Și va fi o alegere de iubire a bătrânilor față de noile generații. Noi vom da alarma, alerta: „Fiți atenți, că aceasta este corupția, nu-ți aduce nimic”. Înțelepciunea bătrânilor ne este atât de necesară, astăzi, pentru a merge împotriva corupției. Noile generații așteaptă de la noi, bătrânii, de la noi, cei în vârstă, un cuvânt care să fie profetie, care să deschidă uși pentru noi perspective în afara acestei lumi nesăbuite a corupției, a obișnuinței cu lucrurile corupte. Binecuvântarea lui Dumnezeu alege bătrânețea, pentru această carismă așa de umană și umanizatoare. Ce sens are bătrânețea mea? Fiecare dintre noi, bătrânii, putem să ne întrebăm. Sensul este acesta: a fi profet al corupției și a spune celorlalți: „Opriti-vă, eu am parcurs acel drum și nu te duce la nimic! Acum eu îți spun experiența mea”. Noi, bătrânii, trebuie să fim profeți împotriva corupției, așa cum Noe a fost profetul împotriva corupției din timpul său, pentru că era unicul în care Dumnezeu a avut încredere. Eu vă întreb pe voi toți – și mă întreb și pe mine: inima mea este deschisă să fie profet împotriva corupției de astăzi? Este un lucru urât atunci când bătrânii nu s-au maturizat și au devenit bătrâni cu aceleași obișnuințe corupte ale tinerilor. Să ne gândim la relatarea biblică a judecătorilor Suzanei: sunt exemplul unei bătrâneți corupte. Și noi, cu o astfel de bătrânețe, nu am fi capabili să fim profeți pentru tinerele generații.

Și Noe este exemplul acestei bătrâneți generatoare: nu este coruptă, este generatoare. Noe nu ține predici, nu se plânge, nu reproșează, ci se îngrijește de viitorul generației care este în pericol. Noi, bătrânii, trebuie să ne îngrijim de tinerii, de copiii care sunt în pericol. El construiește arca primirii și primește în ea oameni și animale. În grija față de viață, în toate formele sale, Noe împlinește porunca lui Dumnezeu repetând gestul duios și generos al creației, care în realitate este însuși gândul pe care îl inspiră porunca lui Dumnezeu: o nouă binecuvântare, o nouă creație (cf. *Gen* 8,15 – 9,17). Vocația lui Noe rămâne mereu actuală. Patriarhul sfânt mai trebuie să mijlocească pentru

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

noi. Și noi, femei și bărbați de o anumită vârstă – ca să nu spun bătrâni, pentru că unii se ofensează – să nu uităm că avem posibilitatea înțelepciunii, de a spune celorlalți: „Uite, acest drum de corupție nu duce la nimic”. Noi trebuie să fim ca vinul bun care la sfârșit ca bătrân (vechi) poate da un mesaj bun și nu unul rău.

Eu fac un apel, astăzi, la toate persoanele care au o anumită vârstă, ca să nu spun bătrâne. Fiți atenți: voi aveți responsabilitatea de a denunța corupția umană în care se trăiește și în care merge înainte acest mod de a trăi din relativism, totalmente relativ, ca și cum totul ar fi permis. Să mergem înainte. Lumea are nevoie, are nevoie de tineri puternici, care să meargă înainte, și de bătrâni înțelepți. Să-i cerem Domnului harul înțelepciunii.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

4. Salutul de rămas-bun și moștenirea: amintire și mărturie miercuri, 23 martie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

În Biblie, relatarea morții bătrânului Moise este precedată de testamentul său spiritual, numit „Cântarea lui Moise”. Această cântare este în primul rând o foarte frumoasă mărturisire de credință și spune așa: „Căci voi invoca Numele Domnului: / Dați glorie Dumnezeului nostru! / El este Stânca: / lucrarea lui este desăvârșită, / căci toate căile lui sunt drepte; / El este un Dumnezeu credincios și în el nu este nedreptate, El este drept și nepărtinitor” (Dt 32,3-4). Dar este și amintire a istoriei trăite cu Dumnezeu, a aventurilor poporului care s-a format pornind de la credința în Dumnezeul lui Abraham, Isaac și Iacob. Apoi Moise amintește și amărăciunile și dezamăgirile lui Dumnezeu însuși: fidelitatea sa pusă la încercare încontinuu de infidelitățile poporului său. Dumnezeul fidel și răspunsul poporului infidel: ca și cum poporul ar vrea să pună la încercare fidelitatea lui Dumnezeu. Și El rămâne mereu credincios, aproape de poporul său. Tocmai acesta este miezul Cântării lui Moise: fidelitatea lui Dumnezeu care ne însoțește în timpul întregii vieți.

Când Moise rostește această mărturisire de credință este în pragul țării promise, precum și al salutului său de rămas bun de la viață. Avea o sută douăzeci de ani, notează relatarea, „dar vederea nu-i slăbise” (Dt 34,7). Acea capacitate de a vedea, a vedea realmente, precum și a vedea simbolic, așa cum au bătrânii, care știu să vadă lucrurile, semnificația mai înrădăcinată a lucrurilor. Vitalitatea privirii sale este un dar prețios: îi permite să *transmită moștenirea* lungii sale experiențe de viață și de credință, cu luciditatea necesară. Moise vede istoria și transmite istoria; bătrânii văd istoria și transmit istoria.

O bătrânețe căreia îi este acordată această luciditate este un dar prețios pentru generația care trebuie să urmeze. Ascultarea personală și directă a relatării istoriei de credință trăită, cu toate suferințele și coborâșurile sale, este de neînlocuit. A o citi în cărți, a o privi în filme, a o consulta pe internet, oricât ar fi de util, nu va fi niciodată același lucru. Această transmitere – care este adevărata *tradiție*, transmiterea concretă de la bătrân la tânăr! – această transmitere lipsește mult astăzi, și tot mai mult, noilor generații. De ce? Pentru că această nouă civilizație are ideea că bătrânii sunt material de rebutat, bătrânii trebuie rebutați. Aceasta este o brutalitate! Nu, nu merge așa. Relatarea directă, de la persoană la persoană, are tonuri și moduri de comunicare pe care niciun alt mijloc nu le poate înlocui. Un bătrân care a trăit îndelung și obține darul unei *mărturii lucide și pasionate* a istoriei sale, este o binecuvântare de neînlocuit. Suntem capabili să recunoaștem și să onorăm acest dar al bătrânilor? Eu pot să dau o mărturie personală. Ura și furia față de război eu am învățat-o de la bunicul meu care a luptat la Piave în 1914: el mi-a transmis această furie față de război. Pentru că mi-a povestit suferințele unui război. Și asta nu se învață nici în cărți, nici în altă manieră, se învață astfel, transmițând-o de la bunici la nepoți. Și acest lucru este de neînlocuit. Transmiterea experienței de viață de la bunici la nepoți. Astăzi, din păcate, acest lucru nu este așa și se crede că bunicii sunt material de rebutat: nu! Sunt amintirea vie a unui popor și tinerii și copiii trebuie să-i asculte pe bunici.

În cultura noastră, așa de „corectă politic”, acest drum apare împiedicat în multe moduri: în familie, în societate, în însăși comunitatea creștină. Cineva propune chiar să se abolească predarea istoriei, ca o informație superfluă despre lumi care nu mai sunt actuale, care ia resurse cunoașterii prezentului. Ca și cum noi ne-am fi născut ieri!

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

Pe de altă parte, transmiterea credinței este lipsită adesea de pasiunea proprie a unei „istorii trăite”. A transmite credința nu înseamnă a spune lucrurile „bla-bla-bla”. Înseamnă a spune experiența de credință. Și atunci cu greu poate atrage să se aleagă iubirea pentru totdeauna, fidelitatea față de cuvântul dat, perseverența în dăruire, compasiunea față de fețele rănite și desfigurate? Desigur, istoriile vieții trebuie transformate în mărturie, iar mărturia trebuie să fie leală. Desigur, nu este leală ideologia care forțează istoria după propriile scheme; nu este leală propaganda, care adaptează istoria la promovarea propriului grup; nu este leală a face din istorie un tribunal în care se condamnă tot trecutul și se descurajează orice viitor. A fi leal înseamnă a relata istoria așa cum este, și o poate relata bine numai cel care a trăit-o. Pentru aceasta este foarte important a-i asculta pe bătrâni, a-i asculta pe bunici, este important ca tinerii și copiii să discute cu ei.

Înseși Evangheliile relatează cu onestitate istoria binecuvântată a lui Isus fără a ascunde erorile, neînțelegerile și chiar trădările discipolilor. Aceasta este istoria, este adevărul, aceasta este mărturie. Acesta este darul amintirii pe care „bătrânii” Bisericii îl transmit, încă de la început, trecându-l „din mână în mână” la generația care urmează. Ne va face bine să ne întrebăm: cât de mult valorizăm acest mod de a transmite credința, în trecerea ștafetei între bătrânii comunității și tinerii care se deschid la viitor? Și aici îmi vine în minte un lucru pe care l-am spus de atâtea ori, dar aș vrea să-l repet. Cum se transmite credința? „Ah, este aici o carte, studiaz-o”: nu. Așa nu se poate transmite credința. Credința se transmite în dialect, adică în vorbirea familială, între bunici și nepoți, între părinți și nepoți. Credința se transmite mereu în dialect, în acel dialect familial și experimentat învățat cu trecerea anilor. Pentru aceasta este atât de important dialogul într-o familie, dialogul copiilor cu bunicii care sunt cei care au înțelepciunea credinței.

În anumite momente mi se întâmplă să reflectez asupra acestei anomalii stranii. Catehismul inițierii creștine se inspiră astăzi cu generozitate din Cuvântul lui Dumnezeu și transmite informații îngrijite despre dogme, despre morala credinței și despre sacramente. Însă lipsește adesea o cunoaștere a Bisericii care să se nască din ascultarea și din mărturia istoriei reale a credinței și a vieții comunității ecleziale, încă de la începutul zilelor noastre. De către copii se învață Cuvântul lui Dumnezeu în aulele de catehism; dar Biserica se „învață”, ca tineri, în aulele școlare și în *media* informației globale.

Relatarea istoriei de credință ar trebuie să fie precum Cântarea lui Moise, precum mărturia Evangheliilor și a Faptelor Apostolilor. Adică, o istorie capabilă să reevoce cu emoție binecuvântările lui Dumnezeu și cu lealitate lipsurile noastre. Ar fi frumos ca să fie, încă de la început, în itinerarele de cateheză, și obișnuința de a asculta, din experiența trăită a bătrânilor, mărturisirea lucidă a binecuvântărilor primite de la Dumnezeu, pe care trebuie să le păstrăm, și mărturia reală a lipsurilor noastre de fidelitate, pe care trebuie să reparăm și să le corectăm. Bătrânii intră în țara promisă, pe care Dumnezeu o dorește pentru fiecare generație, când oferă tinerilor inițierea frumoasă a mărturiei lor și transmit istoria credinței, credința în dialect, acel dialect familial, acel dialect care trece de la bătrâni la tineri. Atunci, conduși de Domnul Isus, bătrâni și tineri intră împreună în Împărăția sa de viață și de iubire. Dar toți împreună. Toți în familie, cu această mare comoară care este credința transmisă în dialect.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viață - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viața - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

5. Fidelitatea față de vizita lui Dumnezeu pentru generația care vine miercuri, 30 martie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

În itinerarul nostru de cateheză despre tema bătrâneții, astăzi să privim la tabloul duios pictat de Sfântul Luca evanghelist, care cheamă în scenă două figuri de bătrâni, Simeon și Ana. Motivația lor de viață, înainte de a-și lua rămas-bun de la această lume, este așteptarea vizitei lui Dumnezeu. Așteptau ca să vină Dumnezeu să-i viziteze, adică pe Isus. Simeon știe, printr-o premoniție a Duhului Sfânt, că nu va muri înainte de a-l fi văzut pe Mesia. Ana frecventează în fiecare zi templul dedicându-se slujirii sale. Ambii recunosc prezența Domnului în pruncul Isus, care umple de mângâiere lunga lor așteptare și înseninează plecarea lor din viață. Aceasta este o scenă de întâlnire cu Isus, și de plecare.

Ce putem învăța de la aceste două figuri de bătrâni plini de vitalitate spirituală?

Între timp, să învățăm că fidelitatea așteptării *ascute simțurile*. De altfel, știm asta, Duhul Sfânt face tocmai asta: *luminează simțurile*. În vechiul imn *Veni Creator Spiritus*, cu care îl invocăm și astăzi pe Duhul Sfânt, spunem: „*Accende lumen sensibus*”, aprinde o lumină pentru simțuri, luminează simțurile noastre. Duhul este capabil să facă asta: ascute simțurile sufletului, în pofida limitelor și rănilor simțurilor trupului. Bătrânețea slăbește, într-un mod sau în altul, sensibilitatea trupului: unul este mai orb, unul mai surd... Totuși, o bătrânețe care este exercitată în așteptarea vizitei lui Dumnezeu nu va pierde trecerea sa: dimpotrivă, va fi și mai promptă în perceperea ei, va avea mai mult sensibilitate pentru a-l primi pe Domnul când trece. Amintim că o atitudine a creștinului este să fie atent la vizitele Domnului, pentru că Domnul trece în viața noastră cu inspirațiile, cu invitația de a fi mai buni. Și Sfântul Augustin spune: „Mi-e frică de Dumnezeu când trece” – „Dar cum așa, ție ți-e frică?” – „Da, mi-e frică să nu-mi dau seama și să-l las să treacă”. Duhul Sfânt este cel care pregătește simțurile pentru a înțelege când ne face Domnul o vizită, așa cum a făcut cu Simeon și Ana.

Astăzi avem nevoie mai mult ca oricând de asta: avem nevoie de o *bătrânețe înzestrată cu simțuri spirituale vii* și capabilă să recunoască semnele lui Dumnezeu, mai mult, de Semnul lui Dumnezeu, care este Isus. Un semn care ne pune în criză, mereu: Isus ne pune în criză pentru că este „semn de contradicție” (Lc 2,34) – dar care ne umple de bucurie. Deoarece criza nu-ți aduce în mod necesar tristețea, nu: a fi în criză, aducând slujire Domnului, de atâtea ori îți dă o pace și o bucurie. *Anestezia simțurilor spirituale* – și acest lucru este urât – anestezia simțurilor, în excitarea și în buimăceala simțurilor trupului, este un sindrom răspândit într-o societate care cultivă iluzia tinereții veșnice și trăsătura sa mai periculoasă constă în faptul că ea este cel mult inconștientă. Nu ne dăm seama că suntem anesteziați. Și asta se întâmplă: s-a întâmplat mereu și se întâmplă în timpurile noastre. Simțurile anesteziate, fără a înțelege ce se întâmplă; simțurile interioare, simțurile spiritului pentru a înțelege prezența lui Dumnezeu sau prezența răului, anesteziați, nu disting.

Când am pierdut sensibilitatea tactului sau gustului, îți dai seama imediat. În schimb, cea a sufletului, acea sensibilitate a sufletului poți s-o ignori îndelung, să trăiești fără să-ți dai seama că ai pierdut sensibilitatea sufletului. Ea nu se referă pur și simplu la gândirea despre Dumnezeu sau despre religie. Insensibilitatea simțurilor spirituale se referă la compasiune și la milă, la rușine și la remușcare, la fidelitate și la dăruire, la duioșie și la onoare, la responsabilitatea proprie și la durerea

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

pentru celălalt. Este curios: insensibilitatea nu te lasă să înțelegi compasiunea, nu te lasă să înțelegi mila, nu te lasă să simți rușine sau remușcare pentru că ai făcut un lucru urât. Așa este: simțurile spirituale anesteziate încurcă totul și unul nu simte, spiritual, lucruri de acest gen. Și bătrânețea devine, ca să spunem așa, prima pierdere, prima victimă a acestei pierderi de sensibilitate. Într-o societate care exercită mai ales sensibilitatea pentru satisfacție, nu poate decât să dispară atenția față de cei fragili și să prevaleze competiția învingătorilor. Și astfel se pierde sensibilitatea. Desigur, retorica incluziunii este formula de rit a oricărui discurs corect din punct de vedere politic. Dar încă nu aduce o corectare reală în practicile conviețuirii normale: *cu greu crește o cultură a duioșiei sociale*. Nu: spiritul fraternității umane – pe care mi s-a părut necesar să-l relansez cu forță – este ca o haină demodată, de admirat, da, dar... într-un muzeu. Se pierde sensibilitatea umană, se pierd aceste mișcări ale spiritului care ne fac umani.

Este adevărat, în viața reală putem observa, cu recunoștință înduioșată, atâția tineri capabili să onoreze până la capăt această fraternitate. Dar tocmai aici se află problema: există o rebutare, o rebutare vinovată, între mărturia acestei limfe vitale a duioșiei sociale și conformismul care impune tineretii să se relateze în cu totul alt mod. Ce anume putem face pentru a umple această rebutare?

Din relatarea despre Simeon și Ana, dar și din alte istorii biblice despre vârsta bătrână sensibilă față de Duhul, vine o indicație ascunsă care merită să fie adusă în prim plan. În ce constă, concret, revelația care aprinde sensibilitatea lui Simeon și a Anei? Constă în a recunoaște într-un prunc, căruia nu i-au dat naștere și pe care-l văd pentru prima dată, semnul sigur al vizitei lui Dumnezeu. Ei acceptă să *nu fie protagoniști, ci numai martori*. Și când un individ acceptă să nu fie protagonist, ci se implică drept martor, treaba merge bine: acel bărbat sau acea femeie se maturizează bine. Și asta se întâmplă dacă există mereu voința de a fi protagonist, altminteri nu se va maturiza niciodată acest drum spre plinătatea bătrâneții. Vizita lui Dumnezeu nu se întrupează în viața lor, a celor care vor să fie protagoniști și niciodată martori, nu-i duce pe scenă ca salvatori: Dumnezeu nu se face trup în generația lor, ci în generația care trebuie să vină. Pierd spiritul, pierd voința de a trăi cu maturitate și, cum se spune de obicei, se trăiește cu superficialitate. Este marea generație a superficialilor, care nu-și permit să *simtă* lucrurile cu sensibilitatea spiritului. Dar de ce nu-și permit? În parte din lene, și în parte pentru că deja nu pot: au pierdut-o. Este urât când o civilizație pierde sensibilitatea spiritului. În schimb, este foarte frumos când găsim bătrâni ca Simeon și Ana care păstrează această sensibilitate a spiritului și sunt capabili să înțeleagă diferitele situații, așa cum aceștia doi au înțeles această situație care era în fața lor care era manifestarea lui Mesia. Niciun resentiment și nicio plângere, pentru asta, când ei sunt în această stare de liniște. În schimb, cu mare emoție și mare consolare când simțurile spirituale sunt încă vii. Emoția și consolarea că pot vedea și vesti că istoria generației lor nu este pierdută sau irosită, tocmai grație unui eveniment care se face trup și se manifestă în generația care urmează. Și asta este ceea ce simte un bătrân când nepoții merg să vorbească cu el: se simt reînșuflețiți. „Ah, viața mea încă este aici”. Este atât de important să se meargă la bătrâni, este atât de important să fie ascultați. Este atât de important a vorbi cu ei, pentru că are loc acest schimb de civilizație, acest schimb de maturitate între tineri și bătrâni. Și astfel, civilizația noastră merge înainte în mod matur.

Numai bătrânețea spirituală poate da această mărturie, umilă și strălucitoare, făcând-o autoritară și exemplară pentru toți. Bătrânețea care a cultivat sensibilitatea sufletului *stinge orice invidie între generații*, orice resentiment, orice plângere pentru o venire a lui Dumnezeu în generația care vine, care ajunge împreună cu plecarea propriei generații. Și asta este ceea ce se întâmplă unui bătrân

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

deschis cu un tânăr *deschis*: își ia rămas-bun de la viață, dar încredințând – între ghilimele – propria viață noii generații. Și acesta este acel rămas-bun al lui Simeon și Ana: „Acum pot să plec în pace”. Sensibilitatea spirituală a vârstei bătrâne este în măsură să răstoarne competiția și conflictul dintre generații în mod credibil și definitiv. Depășește, această sensibilitate: bătrânii, cu această sensibilitate, depășesc conflictul, merg mai departe, merg la unitate, nu la conflict. Desigur, acest lucru este imposibil pentru oameni, dar este posibil pentru Dumnezeu. Și astăzi avem atâta nevoie de asta, de sensibilitatea spiritului, de maturitatea spiritului, avem nevoie de bătrâni înțelepți, maturi în spirit care să ne dea o speranță pentru viață!

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

6. „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta”: iubirea față de viața trăită miercuri, 20 aprilie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Astăzi, cu ajutorul cuvântului lui Dumnezeu pe care l-am ascultat, deschidem o trecere prin fragilitatea vârstei bătrâne, marcate în mod special de experiențele rătăcirii și slăbirii, ale pierderii și părăsirii, ale dezamăgirii și îndoielii. Desigur, experiențele fragilității noastre, în fața situațiilor dramatice – uneori tragice – ale vieții, pot să aibă loc în orice timp al existenței. Totuși, la vârsta bătrână ele pot să provoace mai puțin impresie și să inducă în alții un soi de obișnuință, chiar și de deranj. De câte ori am simțit sau am gândit: „Bătrânii deranjează”; am spus asta, am gândit asta... Rănile mai grave ale copilăriei și tinereții provoacă, pe bună dreptate, un sentiment de nedreptate și de răzvrătire, o forță de reacție și de luptă. În schimb rănile, tot grave, ale vârstei bătrâne sunt însoțite, inevitabil, de senzația că oricum viața nu se contrazice pe ea însăși, pentru că deja a fost trăită. Și astfel bătrânii sunt un pic îndepărtați și de experiența noastră: vrem să-i îndepărtăm.

În experiența umană obișnuită, iubirea – așa cum se spune – este descendentă: nu se întoarce asupra vieții care se află în spate cu aceeași forță cu care se revarsă asupra vieții care se află încă în fața noastră. Gratuitatea iubirii apare și în asta: părinții știu asta din totdeauna, bătrânii o învață repede. Cu toate acestea, revelația deschide un drum pentru o restituire diferită a iubirii: este calea *cinstirii* celui care ne-a precedat. Calea *cinstirii* persoanelor care ne-au precedat începe de aici: cinstirea bătrânilor.

Această iubire specială care deschide drumul în forma cinstirii – adică, duioșie și respect în același timp – destinată vârstei bătrâne este sigilată de porunca lui Dumnezeu. „Cinstește pe tatăl și pe mama” este o angajare solemnă, prima din „a doua tablă” a celor zece porunci. Nu este vorba numai de propriul tată și de propria mamă. Este vorba de generația și de generațiile care preced, a căror plecare poate să fie chiar lentă și prelungită, creând un timp și un spațiu de conviețuire de lungă durată cu celelalte vârste ale vieții. Cu alte cuvinte, este vorba de bătrânețea vieții.

Cinstire este un cuvânt bun pentru a încadra acest domeniu de restituire a iubirii care se referă la vârsta bătrână. Adică, noi am primit iubirea părinților, a bunicilor și acum noi le restituim această iubire lor, bătrânilor, bunicilor. Astăzi noi am redescoperit termenul „demnitate”, pentru a indica valoarea respectului și a îngrijirii vieții oricui. Aici, demnitate echivalează substanțial cu cinstire: a cinsti pe tatăl și pe mama, a cinsti pe bătrâni înseamnă a recunoaște demnitatea pe care o au.

Să ne gândim bine la această frumoasă declinare a iubirii care este cinstirea. Însăși îngrijirea bolnavului, sprijinirea celui care nu este autosuficient, garanția întreținerii, pot să fie lipsite de cinstire. Cinstirea ajunge să lipsească atunci când excesul de încredere, în loc să se decline ca delicatețe și afect, duioșie și respect, se transformă și asprime și prepotență. Când slăbiciunea este reproșată, și chiar pedepsită, ca și cum ar fi o vină. Când rătăcirea și dezorientarea devin o breșă pentru derâdere și agresivitate. Se poate întâmpla chiar între pereții casei, în casele de îngrijire, precum și în birouri sau în spațiile deschise ale orașului. A încuraja în tineri, și indirect, o atitudine de suficiență – și chiar de disprețuire – față de vârsta bătrână, față de slăbiciunile sale și de precaritățile sale, produce lucruri oribile. Deschide drumul la excese inimaginabile. Tinerii care dau foc păturii unui „cerșetor” – am văzut asta – pentru că îl văd ca pe un rebut uman, sunt vârful unui aisberg, adică al disprețului față de o viață care, departe de atracțiile și de pulsațiile tinereții, apare

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

deja ca o viață de rebutat. De atâtea ori credem că bătrânii sunt rebutul sau îi punem noi la rebutat; sunt disprețuiți bătrânii și sunt rebutați din viață, punându-i deoparte.

Această disprețuire, care-l necinstește pe bătrân, în realitate ne necinstește pe noi toți. Dacă eu îl necinstesc pe bătrân mă necinstesc pe mine însumi. Textul din Cartea lui Ben Sirah, ascultat la început, este pe bună dreptate dur față de această necinstire, care strigă răzbunare în fața lui Dumnezeu. Există un text, în istoria lui Noe, foarte expresiv în acest sens. Bătrânul Noe, erou al potopului și încă mare muncitor, zace indecent după ce a băut câteva pahare în plus. Este deja bătrân, dar a băut prea mult. Fiii, pentru a nu-l trezi în rușine, îl acoperă cu delicatețe, cu privirea aplecată în jos, cu mare respect. Acest text este foarte frumos și spune totul despre cinstirea datorată bătrânului; a acoperi slăbiciunile bătrânului, pentru a nu-l face să se rușineze, este un text care ne ajută mult.

În pofida tuturor bunurilor materiale pe care societățile mai bogate și organizate le pun la dispoziția bătrâneții – de care putem fi desigur orgolioși -, lupta pentru restituirea acelei forme speciale a iubirii care este cinstirea mi se pare încă fragilă și acerbă. Trebuie să facem totul, s-o susținem și s-o încurajăm, oferind sprijin social și cultural mai bun celor care sunt sensibili la această formă decisivă de „civilizație a iubirii”. Și cu privire la aceasta eu îmi permit să-i sfătuiesc pe părinți: vă rog, apropiați-i pe copiii, pe cei mici, pe tineri de cei bătrâni, apropiați-i mereu. Și când bătrânul este bolnav, un pic plecat cu capul, să se apropie mereu: să știe că aceasta este carnea noastră, că asta este ceea ce a făcut în așa fel încât noi să fim acum aici. Vă rog, nu-i îndepărtați pe bătrâni. Și dacă nu există altă posibilitate decât a-i trimite într-o casă de odihnă, vă rog, mergeți să-i vizitați și duceți copiii ca să-i viziteze: sunt cinstea civilizației noastre, bătrânii care au deschis porțile. Și de atâtea ori, copiii uită asta. Vă spun un lucru personal: mie îmi plăcea, la Buenos Aires, să vizitez casele de odihnă. Mergeam des și vizitam pe fiecare. Îmi amintesc că odată am întrebat o doamnă: „Dumneavoastră, câți copii aveți?” – „Am patru, toți căsătoriți, cu nepoți”. Și a început să-mi vorbească despre familie. „Și ei vin?” – „Da, vin mereu!”. Când am ieșit din cameră, asistenta medicală, care a auzit, mi-a spus: „Părinte, a spus o minciună pentru a-i acoperi pe copiii. De șase luni nu vine nimeni!”. Asta înseamnă a-i rebuta pe bătrâni, înseamnă a crede că bătrânii sunt material de rebutat. Vă rog: este un păcat grav. Aceasta este prima mare poruncă, și singura care spune răsplata: „Cinstește pe tatăl și pe mama și vei avea viață lungă pe pământ”. Această poruncă de a-i cinsti pe bătrâni ne dă o binecuvântare, care se manifestă în acest mod: „Vei avea viață lungă”. Vă rog, păziți-i pe bătrâni. Și dacă își pierd memoria, păziți-i și așa pentru că sunt prezența istoriei, prezența familiei mele, și datorită lor eu sunt aici, putem spune noi toți: datorită ție, bunic și bunică, eu sunt viu. Vă rog, nu-i lăsați singuri. Și asta, îngrijirea bătrânilor, nu este o problemă de cosmetică și de chirurgie plastică: nu. Mai degrabă, este o problemă de onoare, care trebuie să transforme educația tinerilor cu privire la viață și la fazele sale. Iubirea față de uman care ne este comună, inclusiv a *cinstirii față de viața trăită*, nu este o chestiune pentru bătrâni. Mai degrabă este o ambiție care va face strălucitoare tinerețea care îi moștenește cele mai bune calități. Înțelepciunea Duhului lui Dumnezeu să ne dea să deschidem orizontul aceste adevărate revoluții culturale cu energia necesară.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viață - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

7.Noemi, alianța între generații care deschide viitorul miercuri, 27 aprilie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Astăzi continuăm să reflectăm asupra bătrânilor, asupra bunicilor, asupra bătrâneții, pare urât cuvântul dar nu, bătrânii sunt mari, sunt frumoși! Și astăzi ne vom lăsa inspirați de splendida Carte a lui Rut, o bijuterie a Bibliei. Parabola lui Rut luminează frumusețea legăturilor familiale: generate de raportul de cuplu, dar care merg dincolo de legătura de cuplu. Legături de iubire capabile să fie la fel de puternice, în care se iradiază perfecțiunea aceluia poliedru al afectelor fundamentale care formează gramatica familială a iubirii. Această gramatică poartă limfă vitală și înțelepciunea generatoare în ansamblul raporturilor care zidesc comunitatea. Față de *Cântarea Cântărilor*, *Cartea lui Rut* este ca tabloul celălalt din dipticul iubirii nuptiale. La fel de importantă, la fel de esențială, de fapt ea celebrează puterea și poezia care trebuie să locuiască în legăturile de generație, de rudenie, de dăruire, de fidelitate care învâluie întreaga constelație familială. Și care devin chiar capabile, în conjuncturile dramatice ale vieții de cuplu, să aducă o forță de iubire inimaginabilă, în măsură să-i relanseze speranța și viitorul.

Știm că locurile comune asupra legăturilor de rudenie create de căsătorie, mai ales cea a soacrei, cea legătură între soacră și noră, vorbesc împotriva acestei perspective. Dar, tocmai pentru aceasta, Cuvântul lui Dumnezeu devine prețios. Inspirația credinței știe să deschidă un orizont de mărturie în contra-tendință față de prejudecățile mai obișnuite, un orizont prețios pentru întreaga comunitate umană. Vă invit să redescoperiți Cartea lui Rut! În special în meditația despre iubire și în cateheza despre familie.

Această carte mică are și o prețioasă învățătură despre alianța generațiilor: unde tinerețea se revelează capabilă să redea entuziasm vârstei mature – acest lucru este esențial: când tinerețea redă entuziasm bătrânilor -, unde bătrânețea se descoperă capabilă să redeschidă viitorul pentru tinerețea rănită. Într-un prim moment, bătrâna Noemi, deși înduioșată datorită afectului nurorilor, rămase văduve ale celor doi fii ai săi, se arată pesimistă cu privire la destinul lor în cadrul unui popor care nu este al lor. De aceea le încurajează afectuos pe tinerele femei să se întoarcă în familiile lor pentru a-și reface o viață – erau tinere aceste femei văduve -. Spune: „Nu pot face nimic pentru voi”. Deja acesta apare un act de iubire: femeia bătrână, fără soț și fără fii, insistă pentru ca nurorile s-o părăsească. Însă, este și un soi de resemnare: nu există viitor posibil pentru văduvele străine, lipsite de protecția soțului. Rut știe asta și rezistă la această ofertă generoasă, nu vrea să plece la casa ei. Legătura care s-a stabilit între soacră și noră a fost binecuvântată de Dumnezeu: Noemi nu poate cere să fie părăsită. Într-un prim moment, Noemi apare mai mult resemnată decât fericită de această ofertă: probabil crede că această legătură stranie va agrava riscul pentru amândouă. În anumite cazuri, tendința bătrânilor spre pesimism are nevoie să fie contrastată de presiunea afectuoasă a tinerilor.

De fapt, Noemi, înduioșată de dedicarea lui Rut, va ieși din pesimismul său și chiar va lua inițiativa, deschizând pentru Rut un nou viitor. O instruieste și o încurajează pe Rut, văduvă a fiului său, să-și cucerească un nou soț în Israel. Booz, candidatul, arată noblețea sa, apărând-o pe Rut de oamenii săi angajați. Din păcate, este un risc care are loc și astăzi.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

Noua căsătorie a lui Rut se celebrează și lumile sunt din nou pacificate. Femeile din Israel îi spun lui Noemi că Rut, străina, valorează „mai mult decât șapte fii” și că acea căsătorie va fi o „binecuvântare a Domnului”. Noemi, care era plină de amărăciune și spune și că numele său este amărăciune, în bătrânețea sa va cunoaște bucuria de a avea parte în generarea unei noi nașteri. Priviți câte „minuni” însoțesc convertirea acestei femei bătrâne! Ea se convertește la angajarea de a fi disponibilă, cu iubire, pentru viitorul unei generații rănite de pierdere și în pericol de abandonare. Fronturile refacerii sunt aceleași care, pe baza probabilităților desenate de prejudecățile obișnuite, ar trebui să genereze fracturi de nedepășit. În schimb, credința și iubirea permit depășirea lor: soacra depășește gelozia pentru propriul fiu, iubind noua legătură a lui Rut; femeile din Israel depășesc neîncrederea față de cel străin (și dacă o fac femeile, toți o vor face); vulnerabilitatea tinerei singure, în fața puterii bărbatului, este reconciliată cu legătura plină de iubire și de respect.

Și toate acestea pentru că tânăra Rut s-a încăpățânat să fie fidelă față de o legătură expusă prejudecății etnice și religioase. Și reiau ceea ce am spus la început, astăzi soacra este un personaj mitic, soacra nu spun că o percepem ca fiind diavolul dar mereu este percepută ca o figură urâtă. Dar soacra este mama soțului tău, este mama soției tale. Să ne gândim astăzi la acest sentiment un pic răspândit că soacra cu cât este mai departe cu atât este mai bine. Nu! Este mamă, este bătrână. Unul din lucrurile cele mai frumoase ale bunicilor este să-i vadă pe nepoți, când copiii au copii, retrăiesc. Îngrijiți bine raportul pe care voi îl aveți cu soacrele voastre: uneori sunt un pic speciale, dar ți-au dat maternitatea soțului, ți-au dat totul. Cel puțin trebuie să le faceți fericite, pentru ca să ducă înainte bătrânețea lor cu fericire. Și dacă au vreun defect trebuie ajutate să se corecteze. Și vouă soacrelor vă spun: fiți atente cu limba, pentru că limba este unul din păcatele cele mai urâte ale soacrelor, fiți atente.

Și Rut în această carte o acceptă pe soacră și o face să retrăiască și bătrâna Noemi asumă inițiativa de a redeschide viitorul pentru Rut, în loc să se limiteze de a se bucura de sprijinul ei. Dacă tinerii se deschid la recunoștință pentru ceea ce au primit și bătrânii iau inițiativa de a relansa viitorul lor, nimic nu va putea opri înflorirea binecuvântărilor lui Dumnezeu între popoare! Vă rog, tinerii să discute cu bunicii, tinerii să discute cu bătrânii, bătrânii să discute cu tinerii. Această punte trebuie s-o restabilim puternic, există acolo un curent de mântuire, de fericire. Fie ca Domnul să ne ajute, făcând asta, să creștem în armonie în familii, acea armonie constructivă care merge de la cei bătrâni la cei mai tineri, acea punte frumoasă pe care noi trebuie s-o păzim și s-o îngrijim.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

8. Eleazar, coerența credinței, moștenire a onoarei miercuri, 4 mai 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

În drumul acestor cateheze despre bătrânețe, astăzi întâlnim un personaj biblic – un bătrân – cu numele Eleazar, care a trăit în timpurile persecuției lui Antioh Epifan. Este o figură frumoasă. Figura sa ne înmânează o mărturie a raportului special care există între *fidelitatea bătrâneții și onoarea credinței*. Este un mândru acesta! Aș vrea să vorbesc tocmai despre onoarea credinței, nu numai despre coerența, despre vestirea, despre rezistența credinței. Onoarea credinței se află periodic sub presiunea, chiar violentă, a culturii dominatorilor, care încearcă s-o slăbească tratând-o ca pe un rest arheologic, sau superstiție veche, capriciu anacronic și așa mai departe.

Relatarea biblică – am ascultat un mic text, dar este frumos s-o citim în întregime – povestește episodul evreilor constrânși de un decret al regelui ca să mănânce cărnuri jertfite idolilor. Când vine rândul lui Eleazar, care era un bătrân de nouăzeci de ani foarte stimat de toți și cu autoritate, oficialii regelui îl sfătuiesc să facă o simulare, adică să se prefacă să mănânce cărnurile fără a face asta realmente. Ipocrizie religioasă, există atâta ipocrizie religioasă, ipocrizie clericală. Aceștia îi spun: „Dar fii un pic ipocrit, nimeni nu-și va da seama”. Astfel Eleazar s-ar fi salvat și – spuneau aceia – în numele prietenie va accepta gestul lor de compasiune și de afect. Până la urmă – insistau ei – era vorba de un gest minim, a se prefaca că mănâncă, dar nu mănâncă, un gest nesemnificativ.

Este puțin lucru, dar răspunsul liniștit și ferm al lui Eleazar se bazează pe un argument care ne impresionează. Punctul central este acesta: a dezonoara credința la bătrânețe, pentru a câștiga un mănunchi de zile, nu este comparabil cu moștenirea pe care ea trebuie s-o lase tinerilor, pentru întregi generații care vor veni. Dar este bun acest Eleazar! Un bătrân care a trăit în coerența propriei credințe întreaga viață, și acum se adaptează să-i simuleze refuzarea, condamnă noua generație să creadă că întreaga credință a fost o ficțiune, o îmbrăcăminte exterioară care poate fi abandonată, crezând că poate fi păstrată în interiorul propriu. Și nu este așa, spune Eleazar. Un astfel de comportament nu onorează credința, nici măcar în fața lui Dumnezeu. Și efectul acestei banalizări exterioare va fi devastator pentru interioritatea tinerilor. Coerența acestui om care se gândește la tineri, se gândește la moștenirea viitoare, se gândește la poporul său!

Tocmai bătrânețea – și acest lucru este frumos pentru bătrâni – apare aici locul decisiv, locul de neînlocuit, al acestei mărturii. Un bătrân care, din cauza vulnerabilității sale, ar accepta să considere irelevantă practicarea credinței, i-ar face pe tineri să creadă că credința nu are niciun raport real cu viața. Ea le-ar apărea lor, încă de la începutul său, ca un ansamblu de comportamente care, când e cazul, pot fi simulate sau disimulate, pentru că niciunul dintre ele nu este așa de important pentru viață.

Antica gnoză eterodoxă, care a fost o capcană foarte puternică și foarte seducătoare pentru creștinismul din primele secole, teoretiza tocmai asupra acestui lucru, este un lucru vechi acesta: că credința este o spiritualitate, nu o practică; o forță a minții, nu o formă a vieții. Fidelitatea și onoarea credinței, conform acestei erezii, nu au nimic de-a face cu comportamentele vieții, cu instituțiile comunității, cu simbolurile corpului. Seducția acestei perspective este puternică, pentru că interpretează, în modul său, un adevăr indiscutabil: că credința nu se poate reduce niciodată la un ansamblu de reguli alimentare sau de practici sociale. Credința este altceva. Necazul este că

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

radicalizarea gnostică a acestui adevăr zădărnicește realismul credinței creștine, deoarece credința creștină este realistă, credința creștină nu înseamnă numai a spune Crezul, ci înseamnă a gândi Crezul, înseamnă a simți Crezul, înseamnă a face Crezul. A lucra cu mâinile. În schimb această propunere gnostică este o „prefăcătorie”, important este ca tu înăuntru să ai spiritualitatea și apoi poți să faci ceea ce vrei. Și acest lucru nu este creștin. Este prima erezie a gnosticilor, care este foarte la modă aici, în acest moment, în atâtea centre de spiritualitate și așa mai departe. Și golește mărturia acestor oameni, care arată semnele concrete ale lui Dumnezeu în viața comunității și opune rezistență perversiunilor minții prin gesturile corpului.

Ispita gnostică ce este una din – să spunem cuvântul – erezii, una din devierile religioase din acest timp, ispita gnostică rămâne mereu actuală. În multe linii de tendință din societatea noastră și în cultura noastră, practicarea credinței îndură o reprezentare negativă, uneori sub formă de ironie culturală, uneori cu o marginalizare ocultă. Practicarea credinței pentru acești gnostici care deja existau în timpul lui Isus este considerată ca o exterioritate inutilă și chiar nocivă, ca un reziduu învechit, ca o superstiție mascată. Așadar, un lucru pentru bătrâni. Presiunea pe care această critică nediscriminată o exercită asupra tinerelor generații este puternică. Desigur, știm că practicarea credinței poate să devină o exterioritate fără suflet – acesta este celălalt pericol, contrariul – dar în ea însăși nu este deloc astfel. Probabil că ne revine chiar nouă, bătrânilor, o misiune foarte importantă: să restituim credinței onoarea sa, s-o facem coerentă care este mărturia lui Eleazar, coerența până la sfârșit. Practicarea credinței nu este simbolul slăbiciunii noastre, ci mai degrabă este semnul forței sale. Nu mai suntem tineri. Nu am glumit când am pornit pe drumul Domnului!

Credința merită respect și onoare până la sfârșit: ne-a schimbat viața, ne-a purificat mintea, ne-a învățat adorarea lui Dumnezeu și iubirea aproapelui. Este o binecuvântare pentru toți! Dar toată credința, nu o parte. Nu vom schimba credința pentru un mănunchi de zile liniștite, ci vom face ca Eleazar, coerent până la sfârșit, până la martiriu. Vom demonstra, cu toată umilința și fermitatea, tocmai în bătrânețea noastră, că a crede nu este ceva „pentru bătrâni”, ci este ceva din viață. A crede în Duhul Sfânt, care face noi toate lucrurile, și el ne va ajuta cu bucurie.

Iubiți frați și surori în vârstă, pentru a nu spune bătrâni – suntem în același grup – vă rog, să privim la tineri. Ei ne privesc, să nu uităm asta. Îmi vine în minte acel film după războiul mondial atât de frumos: „Copiii ne privesc”. Noi putem același lucru cu tinerii: tinerii ne privesc și coerența noastră poate să le deschidă un drum de viață foarte frumoasă. În schimb, o eventuală ipocrizie va face mult rău. Să ne rugăm unii pentru alții. Fie ca Dumnezeu să ne binecuvânteze pe noi, toți bătrânii!

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

9. Iudita. O tinerețe admirabilă, o bătrânețe generoasă miercuri, 11 mai 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Astăzi vom vorbi despre Iudita, o eroină biblică. Încheierea cărții care îi poartă numele – am ascultat un text – sintetizează ultima parte a vieții acestei femei, care a apărat Israelul de dușmanii săi. Iudita este o văduvă evreică tânără și virtuoaasă care, grație credinței sale, frumuseții sale și inteligenței sale, salvează orașul Betulia și poporul lui Iuda de asediul lui Holofern, generalul lui Nabucodonosor, regele Asiriei, dușman prepotent și disprețuitor al lui Dumnezeu. Și astfel, cu modul său viclean de a acționa, este capabilă să-l elimine pe dictatorul care era împotriva țării. Era curajoasă, această femeie, dar avea credință.

După marea aventură care o are ca protagonistă, Iudita se întoarce în orașul său, Betulia, unde trăiește o bătrânețe frumoasă până la o sută cincini ani. Venise pentru ea timpul bătrâneții așa cum vine pentru multe persoane: uneori după o viață intensă de muncă, uneori după o existență aventuroasă, sau de mare dăruire. Eroismul nu este numai cel al marilor evenimente care cad sub reflectoare, de exemplu cel al Iuditei că l-a ucis pe dictator: dar adesea eroismul se află în tenacitatea iubirii revărsate într-o familie dificilă și în favoarea unei comunități amenințate.

Iudita a trăit peste o sută de ani, o binecuvântare deosebită. Dar astăzi nu este rar să se aibă atâția ani de trăit încă după perioada pensionării. Cum să interpretăm, cum să facem să aducă rod acest timp pe care-l avem la dispoziție? Eu ies la pensie astăzi, și vor fi atâția ani, și ce pot să fac, în acești ani, cum pot să cresc – în vârstă merge de la sine – dar cum pot să cresc în autoritate, în sfințenie, în înțelepciune?

Perspectiva pensionării coincide pentru mulți cu aceea a unei odihne meritate și dorite de la activități angajante și obositoare. Dar se întâmplă și ca sfârșitul muncii să reprezinte un izvor de preocupare și să fie așteptat cu vreo trepidație: „Ce voi face acum când viața mea se va goli de ceea ce a umplut-o atâta timp?": aceasta este întrebarea. Munca zilnică înseamnă și un ansamblu de relații, satisfacția de a câștiga cele necesare pentru trai, experiența de a avea un rol, o considerație meritată, un timp plin care merge dincolo de simplul orar de muncă.

Desigur, există angajarea, bucuria și obositoare, de a avea grijă de nepoți, și astăzi bunicii au un rol foarte mare în familie pentru a ajuta la creșterea nepoților; dar știm că astăzi se nasc tot mai puțini copii, iar părinții sunt adesea distanți, mai supuși la mutări, cu situații de muncă și de locuință care nu sunt favorabile. Uneori sunt și mai contrari în a încredința bunicii spații de educație, acordându-le numai cele legate de nevoia de asistență. Dar cineva îmi spunea, un pic zâmbind cu ironie: „Astăzi, bunicii, în această situație socio-economică, au devenit mai importanți, pentru că au pensia”. Există noi exigențe, și în domeniul relațiilor educative și parentale, care ne cer să remodelăm alianța tradițională între generații.

Dar, ne întrebăm: noi facem acest efort de „remodelare”? Sau îndurăm pur și simplu inerția condițiilor materiale și economice? Coexistența generațiilor, de fapt, se prelungește. Încercăm, toți împreună, să le facem mai umane, mai afectuoase, mai drepte, în noile condiții ale societăților moderne? Pentru bunici, o parte importantă a vocației lor este să-i susțină pe fii în educarea copiilor. Cei mici învață forța duioșiei și respectul față de fragilitate: lecții de neînlocuit, care cu bunicii sunt

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

mai ușoare de dat și de primit. Bunicii, la rândul lor, învață că duioșia și fragilitatea nu sunt numai semne ale slăbirii: pentru tineri, sunt treceri care fac uman viitorul.

Iudita rămâne văduvă devreme și nu are copii, dar, ca bătrână, este capabilă să trăiască o *periodă de plinătate și de seninătate*, având conștiința că a trăit până la capăt misiunea pe care Domnul i-a încredințat-o. Pentru ea este timpul de a lăsa moștenirea bună a înțelepciunii, a duioșiei, a darurilor pentru familie și pentru comunitate: *o moștenire de bine și nu numai de bunuri*. Când ne gândim la moștenire, uneori ne gândim la *bunuri*, și nu la *binele* care s-a făcut la bătrânețe și care a fost semănat, acel *bine* care este cea mai bună moștenire pe care noi o putem lăsa.

Tocmai la bătrânețea sa, Iudita „a acordat libertatea slujitoarei sale preferate”. Acesta este un semn al unei priviri atente și umane față de cel care i-a fost aproape. Această slujitoare a însoțit-o în momentul acelei aventuri pentru a-l învinge pe dictator și a-l elimina. Ca bătrâni, se pierde un pic vederea, dar privirea interioară devine mai pătrunzătoare: se vede cu inima. Devin capabili să vadă lucruri care înainte scăpau. Bătrânii știu să privească și știu să vadă... Așa este: Domnul nu încredințează talentele sale numai tinerilor și celor puternici: are pentru toți talente, după măsura fiecăruia, și pentru bătrâni. Viața comunităților noastre trebuie să știe să se bucure de talentele și de carismele atâtor bătrâni, care pentru statistici sunt deja la pensie, dar care sunt o bogăție de valorizat. Asta cere, din partea bătrânilor înșiși, o atenție creativă, o atenție nouă, o disponibilitate generoasă. Abilitățile precedente din viața activă pierd partea lor de constrângere și devin resurse de donație: a învăța, a sfătui, a construi, a îngriji, a asculta... De preferat în favoarea celor mai dezavantajați, care nu-și pot permite nicio învățare sau care sunt abandonați singurătății lor.

Iudita a eliberat-o pe slujitoarea sa și a umplut pe toți cu atenții. Ca tânără și-a cucerit stima comunității cu curajul său. Ca bătrână, a meritat-o pentru duioșia cu care a îmbogățit libertatea și afectele. Iudita nu este o pensionară care trăiește melancolic golul său: este o bătrână pasionată care umple cu daruri timpul pe care i-l dăruiește Dumnezeu. Eu vă rog: luați, într-una din aceste zile, Biblia și luați Cartea Iuditei: este micuță, se citește ușor, sunt zece pagini, nu mai mult. Citiți această istorie a unei femei curajoase care se termină așa, cu duioșie, cu generozitate, o femeie la înălțime. Și așa aș vrea eu ca să fie bunicile noastre. Toate așa: curajoase, înțelepte și să lase moștenirea nu a banilor, ci moștenirea înțelepciunii, semănată în nepoții lor.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

10. Iob. Încercarea credinței, binecuvântarea așteptării miercuri, 18 mai 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Textul biblic pe care l-am ascultat încheie Cartea lui Iob, un vârf al literaturii universale. Noi îl întâlnim pe Iob pe drumul nostru de cateheză despre bătrânețe: îl întâlnim ca martor al credinței care nu acceptă o „caricatură” a lui Dumnezeu, ci strigă protestul său în fața răului, până când Dumnezeu îi răspunde și revelează fața sa. Și Dumnezeu la sfârșit răspunde, ca întotdeauna, în mod surprinzător: îi arată lui Iob gloria sa, dar fără a-l strivi, dimpotrivă, cu duioșie suverană, așa cum face Dumnezeu, mereu, cu duioșie. Trebuie citite bine paginile acestei cărți, fără prejudecăți, fără locuri comune, pentru a percepe forța strigătelui lui Iob. Ne va face bine să intrăm la școala sa, pentru a învinge ispita moralismului în fața exasperării și a slăbirii datorită durerii de a fi pierdut totul.

În acest pasaj concluziv al cărții – noi ne amintim istoria, Iob care pierde totul în viață, pierde bogățiile, pierde familia, pierde copiii și pierde și sănătatea și rămâne acolo, rănit, în dialog cu trei prieteni, apoi un al patrulea, care vin ca să-l salute: aceasta este istoria – și în acest pasaj de astăzi, pasajul concluziv al cărții, când Dumnezeu în sfârșit ia cuvântul (și acest dialog al lui Iob cu prietenii săi este ca un drum pentru a ajunge la momentul în care Dumnezeu să dea cuvântul său) Iob este laudat pentru că a înțeles *misterul duioșiei lui Dumnezeu ascunse în spatele tăcerii sale*. Dumnezeu îi ceartă pe prietenii lui Iob care presupuneau că știu tot, că știu despre Dumnezeu și despre durere, și, veniți pentru a-l mângâia pe Iob, au ajuns să-l judece cu schemele lor preconstituite. Dumnezeu să ne ferească de acest pietism ipocrit și îngâmfat! Dumnezeu să ne ferească de acea religiozitate moralistă și acea religiozitate de precepte care ne dă o anumită presumție și duce la fariseism și la ipocrizie.

Iată cum se exprimă Domnul față de ei. Așa spune Domnul: „I-a zis Domnul lui Elifaz din Teman: Mânia mea s-a aprins împotriva ta și a celor doi prieteni ai tăi, pentru că nu ați vorbit cu mine ceea ce este drept ca slujitorul meu Iob [...]”. „Iob, slujitorul meu, se va ruga pentru voi. Numai în vederea lui nu voi face după nebunia voastră, căci nu ați vorbit cu mine cele drepte ca slujitorul meu Iob” (42,7-8). Declarația lui Dumnezeu ne surprinde, pentru că am citit paginile înfocate ale protestului lui Iob, care ne-au lăsat uluiți. Și totuși – spune Domnul – Iob a vorbit bine, și atunci când supărat și chiar supărat împotriva lui Dumnezeu, dar a vorbit bine, pentru că a refuzat să accepte că Dumnezeu este un „Persecutor”, Dumnezeu este altceva. Și ca răsplată Dumnezeu îi restituie lui Iob dublul tuturor bunurilor sale, după ce i-a cerut să se roage pentru acei prieteni răi ai săi.

Punctul de cotitură al *convertirii credinței* are loc tocmai la apogeul răbufnirii lui Iob, acolo unde spune: „Eu știu că răscumpărătorul meu este viu și că, în cele din urmă, se va ridica peste țărână. După ce îmi vor roade această piele a mea, fără carnea mea îl voi vedea pe Dumnezeu. Eu îl voi vedea și ochii mei vor privi, și nu altcineva” (19,25-27). Acest pasaj este foarte frumos. Îmi vine în minte sfârșitul aceluși oratoriu genial al lui Händel, *Mesia*, după acea sărbătoare a lui *Aleluia* lent soprana cântă acest pasaj: „Eu știu că răscumpărătorul meu este viu”, cu pace. Și astfel, după tot acest lucru de durere și de bucurie al lui Iob, glasul Domnului este altceva. „Eu știu că răscumpărătorul meu este viu”: este un lucru foarte frumos. Putem să-l interpretăm astfel: „Dumnezeul meu, eu știu că tu nu ești persecutorul. Dumnezeul meu va veni și îmi va face

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

dreptate”. Este credința simplă în învierea lui Dumnezeu, credința simplă în Isus Cristos, credința simplă că Domnul ne așteaptă mereu și va veni.

Cuvântul din Cartea lui Iob reprezintă în mod dramatic și exemplar ceea ce se întâmplă realmente în viață. Adică asupra unei persoane, asupra unei familii sau asupra unui popor se abat încercări prea grele, încercări disproporționate față de micimea și fragilitatea umană. Adesea în viață, cum se spune, „plouă pe udeală”. Și unele persoane sunt cuprinse de o sumă de rele care apare cu adevărat excesivă și nedreaptă. Și atâtea persoane sunt astfel.

Toți am cunoscut astfel de persoane. Am fost impresionați de strigătul lor, dar adesea am rămas plini de admirație în fața fermității credinței lor și a iubirii lor în tăcerea lor. Mă gândesc la părinții copiilor cu dizabilități grave sau la cel care trăiește o infirmitate permanentă sau la cel din familie care stă alături de el... Situații agravate adesea de lipsa resurselor economice. În anumite conjuncturi ale istoriei, aceste acumulări de poveri par să fie ca o întâlnire colectivă. Este ceea ce s-a întâmplat în acești ani cu pandemia de Covid-19 și ceea ce se întâmplă acum cu războiul în Ucraina.

Putem justifica aceste „excese” ca o raționalitate superioară a naturii și a istoriei? Putem să le binecuvântăm în mod religios ca răspuns justificat la păcatele victimelor, care le-au meritat? Nu, nu putem. Există un soi de drept la protest al victimei, față de misterul răului, drept pe care Dumnezeu îl acordă oricui, ba mai mult, pe care el însuși, în fond, îl inspiră. Uneori eu găsesc oameni care se apropie de mine și îmi spun: „Dar, părinte, eu am protestat împotriva lui Dumnezeu pentru că am această problemă, acea problemă...”. Dar, știi, dragule, că protestul este un mod de rugăciune, atunci când se face așa. Când copiii, tinerii protestează împotriva părinților, este un mod pentru a atrage atenția și a cere ca să se îngrijească de ei. Dacă tu ai în inimă vreo rană, vreo durere și îți vine să protestezi, protestează și împotriva lui Dumnezeu, Dumnezeu te ascultă, Dumnezeu este Tată, Dumnezeu nu se înspăimântă de rugăciunea noastră de protest, nu! Dumnezeu înțelege. Dar fii liber, fii liberă în rugăciunea ta, nu închide rugăciunea ta în schemele preconceptuate! Rugăciunea trebuie să fie așa, spontană, ca aceea a unui fiu cu tatăl, care îi spune tot ceea ce îi vine în gură deoarece știe că tatăl îl înțelege. „Tăcerea” lui Dumnezeu, în primul moment al dramei, înseamnă asta. Dumnezeu nu se va sustrage de la confruntare, dar la început îi lasă lui Iob răbufnirea protestului său, și Dumnezeu ascultă. Probabil, uneori, ar trebui să învățăm de la Dumnezeu acest respect și această duioșie. Și lui Dumnezeu nu-i place acea enciclopedie – s-o numim așa – de explicații, de reflecție pe care o fac prietenii lui Iob. Acela este *suc de limbă*, care nu este corect: este acea religiozitate care explică tot, dar inima rămâne rece. Lui Dumnezeu nu-i place asta. Îi place mai mult protestul lui Iob sau tăcerea lui Iob.

Mărturisirea de credință a lui Iob – care se evidențiază tocmai din apelul său neîncetat la Dumnezeu, la o dreptate supremă – se completează la sfârșit cu experiența aproape mistică, așa spune eu, care-l face să spună: „Am auzit de tine după auzul urechii; dar acum ochiul meu te-a văzut” (42,5). Câți oameni, câți dintre noi după o experiență un pic urâtă, un pic întunecată, trece mai departe și îl cunoaște pe Dumnezeu mai bine decât înainte! Și putem spune, ca Iob: „Am auzit de tine după auzul urechii; dar acum ochiul meu te-a văzut”, pentru că te-am întâlnit. Această mărturie este *deosebit de credibilă dacă bătrânețea o ia asupra sa*, în fragilitatea și pierderea sa progresivă. Bătrânii au văzut multe în viață! Și au văzut și inconsistența promisiunilor oamenilor.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Oameni ai legii, oameni de știință, chiar oameni ai religiei, care confundă persecutorul cu victima, imputând acesteia responsabilitatea deplină a propriei dureri. Greșesc!

Bătrânii care găsesc drumul acestei mărturii, care *convertește resentimentul datorat pierderii în tenacitatea pentru așteptarea promisiunii lui Dumnezeu* – există o schimbare, de la resentimentul datorat pierderii spre o tenacitate pentru a urmări promisiunea lui Dumnezeu – acești bătrâni sunt un prezidiu de neînlocuit pentru comunitate în înfruntarea excesului răului. Privirea credincioșilor care se îndreaptă spre Răstignit învață tocmai asta. Fie ca s-o putem învăța și noi, de la atâția bunici și bunicuțe, de la atâția bătrâni care, ca Maria, unesc rugăciunea lor, uneori sfâșietoare, cu aceea a Fiului lui Dumnezeu care pe cruce se abandonează Tatălui. Să-i privim pe vârstnici, să privim pe bătrâni, pe bătrâne, pe bătrânele; să-i privim cu iubire, să privim experiența lor personală. Eu au suferit mult în viață, au învățat mult în viață, au trecut prin atâtea, dar la sfârșit au această pace, o pace – eu aș spune – aproape mistică, adică pacea întâlnirii cu Dumnezeu, așa încât pot să spună „Am auzit de tine după auzul urechii; dar acum ochiul meu te-a văzut”. Acești bătrâni se aseamănă cu acea pace a Fiului lui Dumnezeu pe cruce care se abandonează Tatălui.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

11. Qohelet: noaptea nesigură a sensului și a lucrurilor vieții miercuri, 25 mai 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

În reflecția noastră despre bătrânețe – continuăm să reflectăm despre bătrânețe -, astăzi ne confruntăm cu Cartea lui Qohelet, o altă bijuterie încastrată în Biblie. La o primă lectură această scurtă carte impresionează și lasă descumpăniți prin celebrul său refren: „Toate sunt deșertăciune”, toate sunt deșertăciune: refrenul care pleacă și vine; toate sunt deșertăciune, toate sunt „ceață”, toate sunt „fum”, toate sunt „gol”. Uimește să găsim aceste expresii, care pun în discuție sensul existenței, în Sfânta Scriptură. În realitate, oscilația continuă a lui Qohelet între sens și nonsens este *reprezentarea ironică a unei cunoașteri ai vieții care se dezlipește de pasiunea pentru dreptate*, al cărei garant este judecata lui Dumnezeu. Și concluzia cărții arată calea de ieșire din încercare: „Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile sale, căci aceasta este totul pentru om” (12,13). Acesta este sfatul pentru a rezolva această problemă.

În fața unei realități care, în anumite momente, ni se pare că găzduiește toate contrariile, rezervându-le oricum același destin, care este acela de a ajunge în nimic, calea indiferenței poate să ne apară și nouă unicul remediu la o dezamăgire dureroasă. Apar în noi întrebări ca acestea: Eforturile noastre oare au schimbat lumea? Cineva este oare capabil să impună diferența dintre drept și nedrept? Pare că toate acestea sunt inutile: de ce să facem atâtea eforturi?

Este un soi de intuiție negativă care se poate prezenta în orice perioadă a vieții, dar nu există îndoială că bătrânețea face aproape inevitabilă această întâlnire cu dezamăgirea. Dezamăgirea, la bătrânețe, vine. Așadar, *rezistența bătrâneții la efectele demoralizante ale acestei dezamăgiri* este decisivă: dacă bătrânii, care de acum au văzut de toate, păstrează intactă *pasiunea lor pentru dreptate*, atunci *există speranță pentru iubire*, precum și *pentru credință*. Și pentru lumea contemporană a devenit crucială trecerea prin această criză, criză salutară, de ce? Pentru că o cultură care presupune să măsoare totul și să manipuleze totul ajunge să producă și o demoralizare colectivă a sensului, o demoralizare a iubirii, o demoralizare și a binelui.

Această demoralizare ne ia voința de a face. Un presupus „adevăr”, care se limitează să înregistreze lumea, înregistrează și indiferența sa față de opusuri și le încredințează, fără răscumpărare, fluxului timpului și destinului nimicului. În această formă a sa – învăluită de științific, dar și foarte insensibilă și foarte amorală – căutarea modernă a adevărului a fost tentată să se despartă total de pasiunea pentru dreptate. Nu mai crede în destinul său, în promisiunea sa, în răscumpărarea sa.

Pentru cultura noastră modernă, care ar vrea să încredințeze totul cunoașterii exacte a lucrurilor, apariția acestei noi *rațiuni cinice* – care adaugă cunoaștere și iresponsabilitate – este o contralovitură foarte dură. De fapt, cunoașterea care ne scutește de moralitate pare mai întâi un izvor de libertate, de energie, dar foarte repede se transformă într-o *paralizie a sufletului*.

Qohelet, cu ironia sa, demască deja această tentație fatală a unei atotputernicii a științei – un „delir de atotștiință” – care generează o neputință a voinței. Călugării din cea mai veche tradiție creștină au identificat cu precizie această boală a sufletului, care pe neașteptate descoperă deșertăciunea cunoașterii fără credință și fără morală, iluzia adevărului fără dreptate. O numea „*acedie*”. Și aceasta este una din tentațiile tuturor, chiar și a bătrânilor, dar este a tuturor. Nu este pur și simplu

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

lenea: nu, este mai mult. Nu este pur și simplu depresia: nu. Mai degrabă, acedia este capitularea în fața cunoașterii lumii fără a mai avea pasiune pentru dreptate și pentru acțiunea corespunzătoare.

Golul de sens și de forțe deschis de această știință, care respinge orice responsabilitate etică și orice afect pentru binele real, nu este inofensiv. Nu elimină numai forțele voinței binelui: prin contralovitură, *deschide ușa spre agresivitatea forțelor răului*. Sunt forțele unei rațiuni înnebunite, făcută cinică de un exces de ideologie. De fapt, cu tot progresul nostru, cu toată bunăstarea noastră, am devenit cu adevărat „societate a oboselii”. Gândiți-vă un pic la asta: suntem societatea oboselii! Trebuia să producem bunăstare răspândită și tolerăm o piață științific selectivă a sănătății. Trebuia să punem o limită de netrecut pentru pace și vedem desfășurarea de războaie tot mai nemiloase față de persoane lipsite de apărare. Știința progresează, desigur, și este un bine. Dar înțelepciunea vieții este cu totul altceva, și pare în impas.

În sfârșit, această rațiune an-afectivă și i-responsabilă ia de la cunoașterea adevărului sensul și energiile. Nu este întâmplător că perioada noastră este perioada *fake news*-urilor, a superstițiilor colective și a adevărilor pseudo-științifice. Este curios: în această cultură a științei, a cunoașterii tuturor lucrurilor, precum și a preciziei științei, s-au răspândit atâtea vrăjitorii, dar vrăjitorii culte. Este vrăjitorie cu anumită cultură, dar care te duce la o viață de superstiție: pe de o parte, pentru a merge înainte cu inteligență în cunoașterea lucrurilor până la rădăcini; pe de altă parte, sufletul care are nevoie de un alt lucru și o ia pe calea superstițiilor și ajunge în vrăjitorii. Bătrânețea poate învăța de la înțelepciunea ironică a lui Qohelet arta de a aduce la lumină înșelăciunea ascunsă în delirul unui adevăr al minții lipsit de afecte pentru dreptate. *Bătrânii bogați în înțelepciune și în umorism fac mult bine tinerilor! Îi salvează de la tentația unei cunoașteri a lumii triste și lipsite de înțelepciune a vieții*. De asemenea, acești bătrâni îi duc din nou pe tineri la promisiunea lui Isus: „Feriți-vă de cei cărora le este foame și sete de dreptate, pentru că ei se vor sătura” (Mt 5,6). Ei vor semăna foame și sete de dreptate în tineri. Curaj, noi toți, bătrânii: curaj și înainte! Noi avem o misiune foarte mare în lume. Dar, vă rog, nu trebuie căutat refugiu în acest idealism un pic neclar, nereal, fără rădăcini – s-o spunem clar: în vrăjitoriile vieții.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

12. „Nu mă părăsi când mi se termină puterile” (Ps 71,9) miercuri, 1 iunie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Rugăciunea frumoasă a bătrânului pe care o găsim în Psalmul 71 pe care l-am ascultat ne încurajează să medităm asupra tensiunii puternice care locuiește în condiția bătrâneții, când amintirea trudelor depășite și a binecuvântărilor primite este pusă la încercarea credinței și a speranței.

Încercarea se prezintă deja în sine cu slăbiciunea care însoțește trecerea prin fragilitatea și vulnerabilitatea vârstei înaintate. Și psalmistul – un bătrân care se adresează Domnului – menționează explicit faptul că acest proces devine o ocazie de abandonare, de înșelare și samavolnicie și de prepotență, care uneori se năpustesc asupra bătrânului. O formă de viață în care ne specializăm în această societate a noastră. Este adevărat! În această societate a rebutării, această cultură a rebutării, bătrânii sunt puși deoparte și suferă aceste lucruri. De fapt, nu lipsesc cei care profită de vârsta bătrânului, pentru a-l înșela, pentru a-l intimida în mii de moduri. Adesea citim în ziare sau ascultăm știri despre bătrâni care sunt fraudăți fără scrupule pentru a pune stăpânire pe economiile lor; sau care sunt lăsați lipsiți de protecție sau abandonați fără îngrijiri; sau ofenșați de forme de disprețuire și intimidați pentru ca să renunțe la drepturile lor. Și în familii – și acest lucru este grav, dar se întâmplă și în familii – se întâmplă aceste cruzimi. Bătrânii rebutați, abandonați în casele de odihnă, fără ca să-i viziteze copiii sau dacă îi vizitează, merg de puțin ori pe an. Bătrânul pus chiar în colțul existenței. Și asta se întâmplă: se întâmplă astăzi, se întâmplă în familii, se întâmplă mereu. Trebuie să reflectăm asupra acestui lucru.

Întreaga societate trebuie să se grăbească pentru a se îngriji de bătrânii săi – sunt comoara! -, tot mai numeroși și adesea și mai abandonați. Când auzim despre bătrâni care sunt expropriați de autonomia lor, de siguranța lor, chiar de locuința lor, înțelegem că *ambivalența societății* de astăzi față de vârsta bătrână nu este o problemă de urgențe ocazionale, ci o trăsătură a acelei culturi a rebutării care otrăvește lumea în care trăim. Bătrânul din psalm îi destăinuiește lui Dumnezeu descurajarea sa: „Căci dușmanii mei vorbesc împotriva mea – spune el – / și cei care pândesc sufletul meu se sfătuiesc împreună: / «Dumnezeu l-a părăsit. / Urmăriți-l și prindeți-l, / căci nu are cine să-l scape!»” (v. 10-11). Consecințele sunt fatale. Bătrânețea nu pierde numai demnitatea sa, ci se pune la îndoială chiar dacă merită să continue. Astfel, toți suntem tentați să ascundem vulnerabilitatea noastră, să ascundem boala noastră, vârsta noastră și bătrânețea noastră, pentru că ne temem că sunt anticamera pierderii demnității noastre. Să ne întrebăm: este uman a induce acest sentiment? Cum de civilizația modernă, așa de progresată și eficientă, este așa de mult deranjată față de boală și de bătrânețe, ascunde boala, ascunde bătrânețea? Și cum de politica, ce se arată așa de angajată în definirea limitelor unei supraviețuiri demne, în același timp este insensibilă față de demnitatea unei conviețuiri afectuoase cu bătrânii și bolnavii?

Bătrânul din psalm pe care l-am auzit, acest bătrân care vede bătrânețea sa ca o înfrângere, redescoperă *încrederea în Domnul*. Simte nevoia să fie ajutat. Și se adresează lui Dumnezeu. Sfântul Augustin, comentând acest psalm, îl îndeamnă pe bătrân: „Nu te teme să fii abandonat în bătrânețea ta. [...] De ce te temi că [Domnul] te abandonează, că te respinge în timpul bătrâneții când se va termina puterea ta? Dimpotrivă, chiar atunci va fi în tine puterea sa, când se va termina a ta” (PL 36, 881-882). Și psalmistul bătrân invocă: „Eliberează-mă și scapă-mă, / pleacă-ți urechea

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

spre mine și măntuiește-mă. / Fii pentru mine stâncă și cetate de refugiu, / spre care mi-ai poruncit ca să merg mereu ca să mă măntuiești, / pentru că numai tu ești stâncă mea și cetatea mea de apărare” (v. 2-3). Invocația mărturisește fidelitatea lui Dumnezeu și cheamă în cauză capacitatea sa de a zdruncina conștiințele deviate de insensibilitate prin parabola vieții muritoare, care trebuie păstrată în integritatea sa. Se mai roagă astfel: „Dumnezeule, nu te îndepărta de mine; / Dumnezeul meu, grăbește-te să mă ajuți! / Să fie făcuți de rușine și să piară cei potrivnici sufletului meu, / să fie acoperiți de ocară și umilire cei care caută răul meu!” (v. 12-13).

De fapt, rușinea ar trebui să cadă asupra celor care profită de slăbiciunea bolii și a bătrâneții. Rugăciunea reînnoiește în inima bătrânului promisiunea fidelității și a binecuvântării lui Dumnezeu. *Bătrânul redescoperă rugăciunea și mărturisește forța sa.* Isus, în Evanghelii, nu respinge niciodată rugăciunea celui care are nevoie să fie ajutat. Bătrânii, din cauza slăbiciunii lor, pot să-l învețe pe cel care trăiește alte vârste ale vieții că *toți avem nevoie să ne abandonăm Domnului*, să invocăm ajutorul său. În acest sens, toți trebuie să învățăm de la bătrânețe: da, este un dar în faptul de a fi bătrâni înțeles ca o abandonare pentru îngrijirile celorlalți, începând de la Dumnezeu însuși.

Așadar există un „magisteriu al fragilității”, nu a ascunde fragilitățile, nu. Sunt adevărate, există o realitate și există un magisteriu al fragilității, pe care bătrânețea este în măsură să le menționeze în mod credibil pentru toată perioada vieții umane. A nu ascunde bătrânețea, a nu ascunde fragilitățile bătrâneții. Aceasta este o învățătură pentru noi toți. Acest magisteriu deschide un orizont decisiv pentru reforma chiar a civilizației noastre. O reformă de acum indispensabilă în folosul conviețuirii tuturor. Marginalizarea bătrânilor fie conceptuală fie practică, ajunge să corupă toate perioadele vieții, nu numai pe cea a bătrâneții. Fiecare dintre noi se poate gândi astăzi la bătrânii din familie: cum mă raportez eu cu ei, îmi amintesc de ei, merg să-i vizitez? Caut eu să nu le lipsească nimic? Îi respect? Bătrânii care sunt în familia mea, mama, tata, bunicul, bunica, unchii, prietenii, i-am șters din viața mea? Sau merg la ei să iau înțelepciune, înțelepciunea vieții? Amintește-ți că și tu vei fi bătrân sau bătrână. Bătrânețea vine pentru toți. Și așa cum tu ai vrea să fii tratat sau tratată în momentul bătrâneții, tratează-i tu pe bătrâni astăzi. Sunt amintirea familiei, amintirea umanității, amintirea țării. A-i păzi pe bătrâni care sunt înțelepciune. Domnul să le dea bătrânilor care fac parte din Biserică generozitatea acestei invocații și a acestei provocări. Fie ca această încredere în Domnul să ne contagieze. Și asta, pentru binele tuturor, al lor și al nostru și al copiilor noștri.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viața - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

13. Nicodim. „Cum poate să se nască un om când este bătrân?” (In 3,4) miercuri, 8 iunie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Între figurile de bătrâni mai relevante în Evanghelia este Nicodim – unul din conducătorii iudeilor -, care, voind să-l cunoască pe Isus, dar în secret, a mers la el noaptea (cf. In 3,1-21). În colocviul lui Isus cu Nicodim reiese inima revelației lui Isus și a misiunii sale răscumpărătoare, când spune: „Într-adevăr, atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât l-a dat pe Fiul său, unul născut, ca oricine crede în el să nu piară, ci să aibă viața veșnică” (v. 16).

Isus îi spune lui Nicodim că pentru „a vedea împărăția lui Dumnezeu” trebuie „să se nască de sus” (cf. v. 3). Nu este vorba de a ne naște din nou, de a repeta venirea noastră în lume, sperând că o nouă reîncarnare ne va redeschide posibilitatea unei vieți mai bune. Această repetare este lipsită de sens. Mai mult, ea ar goli de semnificație viața trăită, ștergând-o ca și cum ar fi un experiment eșuat, o valoare expirată, un gol de pierdut. Nu, nu este aceasta, această naștere din nou despre care vorbește Isus: este un alt lucru. Această viață este prețioasă în ochii lui Dumnezeu: ne identifică drept creaturi iubite de el cu duioșie. „Nașterea de sus”, care ne permite să „intrăm” în împărăția lui Dumnezeu, este o generare în Duh, o trecere printre ape spre țara promisă a unei creații reconciliate cu iubirea lui Dumnezeu. Este o renaștere de sus, cu harul lui Dumnezeu. Nu este o renaștere din punct de vedere fizic încă o dată.

Nicodim răstălmăcește această naștere și invocă bătrânețea drept certitudine a imposibilității sale: ființa umană îmbătrânește în mod inevitabil, visul unei tinereți veșnice se îndepărtează definitiv, consumarea este portul oricărei nașteri în timp. Cum se poate imagina un destin care are formă de naștere? Nicodim gândește așa și nu găsește modul de a înțelege cuvintele lui Isus. Această renaștere, ce este?

Obiecția lui Nicodim este foarte instructivă pentru noi. De fapt, putem s-o răsturnăm, în lumina cuvântului lui Isus, în descoperirea unei misiuni proprii a bătrâneții. De fapt, a fi bătrâni nu numai că nu este un obstacol la nașterea de sus despre care vorbește Isus, ci devine timpul oportun pentru a o lumina, dezlegând-o de echivocul unei speranțe pierdute. Epoca noastră și cultura noastră, care arată o tendință îngrijorătoare de a considera nașterea unui copil ca o simplă chestiune de producere și de reproducere biologică a ființei umane, cultivă după aceea mitul tinereții veșnice ca obsesia – disperată – unei cărni incoruptibile. Pentru că bătrânețea este – în multe moduri – disprețuită. Pentru că poartă certitudinea incontestabilă a părăsirii acestui mit, care ar vrea să ne întoarcem în sânul mamei, pentru a redeveni mereu tineri în trup.

Tehnica se lasă atrasă de acest mit în toate modurile: așteptând să învingem moartea, putem ține în viață corpul cu medicamente și produse cosmetice, care încetinesc, ascund, înlătură bătrânețea. Desigur, una este bunăstarea, alta este alimentarea mitului. Însă nu se poate nega că a confunda cele două aspecte ne creează o anumită confuzie mentală. A confunda bunăstarea cu alimentarea mitului tinereții veșnice. Se face mult pentru a avea din nou această tinerețe mereu: atâtea machiaje, atâtea intervenții chirurgicale pentru a apărea tineri. Îmi vin în minte cuvintele unei înțelepte actrițe italiene, Magnani, când i-au spus că trebuiau să-i elimine ridurile, și ea a spus: „Nu, nu le atingeți! A fost nevoie de atâția ani pentru a le avea: nu le atingeți!”. Asta este: ridurile sunt un simbol al experienței, un simbol al vieții, un simbol al maturității, un simbol al faptului de a fi parcurs un

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

drum. Nu le atingeți pentru a deveni tineri, ci tineri la față: ceea ce interesează este toată personalitatea, ceea ce interesează este inima, și inima rămâne cu acea tinerețe a vinului bun, care cu cât se învechește mai mult cu atât este mai bun.

Viața în trupul muritor este o „neterminare” foarte frumoasă: ca anumite opere de artă care tocmai în neterminarea lor au o fascinație unică. Pentru că viața aici pe pământ este „inițiere”, nu împlinire: venim pe lume tocmai așa, ca persoane reale, ca persoane care înaintează în vârstă, dar sunt pentru totdeauna reale. Dar viața în trupul muritor este un spațiu și un timp prea mic pentru a păstra intactă și a duce la împlinire partea cea mai prețioasă a existenței noastre în timpul din lume. Credința, care primește vestea evanghelică a împărăției lui Dumnezeu la care suntem destinați, are un prim efect extraordinar, spune Isus. Ea permite „să se vadă” împărăția lui Dumnezeu. Noi devenim capabili să vedem realmente multe semne de imprecizie a speranței noastre de împlinire pentru ceea ce, în viața noastră, poartă semnul destinației pentru veșnicia lui Dumnezeu.

Semnele sunt cele ale iubirii evanghelice, în multe moduri luminate de Isus. Și dacă le putem „vedea”, putem și „intra” în împărăție, cu trecerea Duhului prin apa care regenerează.

Bătrânețea este condiția, acordată multora dintre noi, în care miracolul acestei nașteri de sus poate să fie asimilat intim și făcut credibil pentru comunitatea umană: nu comunică nostalgia nașterii în timp, ci iubirea față de destinația finală. În această perspectivă bătrânețea are o frumusețe unică: mergem spre Cel Veșnic. Nimeni nu poate reintra în sânul mamei și nici în substitutul său tehnologic și consumist. Asta nu dă înțelepciune, asta nu dă drum împlinit, asta este ceva artificial. Ar fi trist, chiar dacă ar fi posibil. Bătrânul merge înainte, bătrânul merge spre destinație, spre cerul lui Dumnezeu, bătrânul merge cu înțelepciunea sa trăită în timpul vieții. De aceea bătrânețea este un timp special pentru a dezlega viitorul de iluzia tehnocratică a unei supraviețuiri biologice și robotice, dar mai ales pentru că deschide la duișia sânelui creator și generator al lui Dumnezeu. Aici, eu aș vrea să subliniez acest cuvânt: duișia bătrânilor. Observați la un bunic sau o bunică modul de a-i privi pe nepoți, cum îi mângâie pe nepoți: acea duișie, liberă de orice încercare umană, care a învins încercările umane și capabilă să dea gratuit iubirea, apropierea iubitoare a unuia față de ceilalți. Această duișie deschide ușa pentru a înțelege duișia lui Dumnezeu. Să nu uităm că Duhul lui Dumnezeu este apropiere, compasiune și duișie. Dumnezeu este așa, știe să mângâie. Și bătrânețea ne ajută să înțelegem această dimensiune a lui Dumnezeu care este duișia. Bătrânețea este timpul special pentru a dezlega viitorul de iluzia tehnocratică, este timpul duișiei lui Dumnezeu care creează, creează un drum pentru noi toți. Duhul să ne dea redeschiderea acestei misiuni spirituale – și culturale – a bătrâneții, care ne reconciliază cu nașterea de sus. Când noi ne gândim la bătrânețe astfel, apoi spune: cum de această cultură a rebutării decide să-i rebuteze pe bătrâni, considerându-i nefolositori? Bătrânii sunt mesagerii viitorului, bătrânii sunt mesagerii duișiei, bătrânii sunt mesagerii înțelepciunii unei vieți trăite. Să mergem înainte și să privim la bătrâni.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

14. Slujirea fericită a credinței care se învață în recunoștință (cf. Mc 1,29-31) miercuri, 15 iunie 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Am ascultat relatarea simplă și emoționantă a vindecării soacrei lui Simon – care încă nu este numit Petru – în versiunea Evangheliei lui Marcu. Episodul scurt este prezentat, cu variante ușoare și totuși sugestive, și în celelalte două evanghelii sinoptice. „Soacra lui Simon zăcea la pat, având febră”, scrie Marcu. Nu știm dacă era vorba de o boală ușoară, dar la bătrânețe chiar și o simplă febră poate să fie periculoasă. Când ești bătrân, nu-ți mai controlezi corpul. Trebuie să înveți să alegi ce să faci și ce să nu faci. Vigoarea fizicului dispare și ne părăsește, chiar dacă inima noastră nu încetează să dorească. Trebuie să înveți apoi să purifici dorința: să ai răbdare, să alegi ce să ceri trupului și vieții. La bătrânețe, nu putem face același lucru ca atunci când eram tineri: corpul are un ritm diferit, iar noi trebuie să îl ascultăm și să acceptăm limitele. Cu toții le avem. Chiar și eu trebuie să merg cu bastonul acum.

Boala apasă asupra bătrânului, în mod diferit și nou față de timpul când eram tineri sau adulți. Este ca o lovitură dură care se abate asupra unui timp deja dificil. Boala bătrânului pare să grăbească moartea și oricum să diminueze acel timp de trăit pe care deja îl considerăm de acum scurt. Se strecoară îndoiala că nu ne vom reveni, că „aceasta va fi ultima dată când mă îmbolnăvesc...”, și așa mai departe: vin aceste idei... Nu se reușește să se viseze speranța într-un viitor care apare de acum inexistent. Un vestit scriitor italian, Italo Calvino, observa amărăciunea bătrânilor care suferă pierderea lucrurilor de odinioară, mai mult încă pentru că nu se bucură de venirea lucrurilor noi. Dar scena evanghelică pe care am ascultat-o ne ajută să sperăm și ne oferă deja o primă învățătură: Isus nu vizitează singur pe acea bătrână femeie bolnavă, merge împreună cu discipolii. Și asta ne face să ne gândim un pic.

Tocmai *comunitatea creștină* care trebuie să aibă grijă de bătrâni: rude și prieteni, dar comunitatea. Vizita la bătrâni trebuie făcută de mulți, împreună și adesea. Nu ar trebui să uităm niciodată aceste trei rânduri din Evanghelie. Astăzi mai ales când numărul bătrânilor a crescut în mod considerabil, și în proporție cu tinerii, pentru că suntem în această iarnă demografică, se fac mai puțini copii și există atâția bătrâni și puțini tineri. Trebuie să simțim responsabilitatea de a-i vizita pe bătrâni care adesea sunt singuri și să-i prezentăm Domnului cu rugăciunea noastră. Însuși Isus ne va învăța cum să-i iubim. „O societate este cu adevărat primitoare față de viață atunci când recunoaște că ea este prețioasă și în bătrânețe, în dizabilitate, în boala gravă și chiar atunci când se stinge” (*Mesaj adresat Academiei Pontificale pentru Viață*, 19 februarie 2014). Viața este prețioasă mereu. Isus, atunci când o vede pe bătrâna femeie bolnavă, o ia de mână și o vindecă: același gest pe care-l face pentru a o învia pe acea tânără care murise: o ia de mână și o ridică, o vindecă repunând-o pe picioare. Isus, cu acest gest duos de iubire, dă discipolilor prima lecție: adică, mântuirea se vestește sau, mai bine zis, se comunică prin atenția față de acea persoană bolnavă; și credința acelei femei strălucește în recunoștința față de duiosia lui Dumnezeu care s-a aplecat asupra ei. Mă întorc asupra unei teme pe care am repetat-o în aceste cateheze: această cultură a rebutării pare să-i ștergă pe bătrâni. Da, nu-i ucide, dar din punct de vedere social îi șterge, ca și cum ar fi o povară de dus înainte: este mai bine să-i ascundă. Aceasta este o trădare a propriei umanități, acesta este lucrul cel mai urât, aceasta este selecționarea vieții în funcție de utilitate, în funcție de tinerețe și nu cu viața așa cum este, cu înțelepciunea bătrânilor, cu limitele bătrânilor. Bătrânii au mult să ne dea: există înțelepciunea

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

vieții. Mult să ne învețe: pentru aceasta noi trebuie să-i învățăm și pe copii ca să-i îngrijească pe bunici și să meargă la bunici. Dialogul tineri-bunici, copiii-bunici este fundamental pentru societate, este fundamental pentru Biserică, este fundamental pentru sănătatea vieții. Unde nu este dialog între tineri și bătrâni lipsește ceva și crește o generație fără trecut, adică fără rădăcini.

Dacă prima lecție a dat-o Isus, a doua ne-o dă bătrâna femeie, care „a început să-i slujească”. Și ca bătrâni se poate, ba chiar, trebuie slujită comunitatea. Este bine ca bătrânii încă să cultive responsabilitatea de a sluji, învingând tentația de a sta deoparte. Domnul nu-i rebutează, dimpotrivă le redă forța pentru a sluji. Și îmi place să observ că nu există nicio emfază specială în relatare din partea evangheliștilor: este normalitatea urmării, pe care discipolii o vor învăța, în toată însemnătatea sa, de-a lungul drumului de formare pe care o vor experimenta la școala lui Isus. Bătrânii care păstrează dispoziția pentru vindecarea, mângâierea, mijlocirea pentru frații lor și surorile lor – fie ei discipoli, fie ei centurioni, persoane tulburate de duhuri rele, persoane rebutate... -, sunt probabil mărturia cea mai înaltă a purității acestei recunoștințe care însoțește credința. Dacă bătrânii, în loc să fie rebutați și trimiși de pe scena evenimentelor care marchează viața comunității, ar fi puși în centrul atenției colective, ar fi încurajați să exercite slujirea prețioasă a recunoștinței față de Dumnezeu, care nu uită pe nimeni. Recunoștința persoanelor bătrâne pentru darurile primite de la Dumnezeu în viața lor, așa cum ne învață soacra lui Petru, restituie comunității bucuria conviețuirii și conferă credinței discipolilor trăsătura esențială a destinației sale.

Dar trebuie să învățăm bine că spiritul mijlocirii și al slujirii, pe care Isus îl prescrie tuturor discipolilor săi, nu este pur și simplu o treabă pentru femei: nu există umbră a acestei limitări, în cuvintele și în gesturile lui Isus. Slujirea evanghelică a recunoștinței pentru duiosia lui Dumnezeu nu se scrie în niciun mod în gramatica bărbatului stăpân și a femeii slujitoare. Totuși asta nu elimină că femeile, cu privire la recunoștință și la duiosia credinței, pot să-i învețe pe bărbați lucruri pe care aceștia le înțeleg cu greutate. Soacra lui Petru, înainte ca apostolii să ajungă, de-a lungul drumului urmării lui Isus, le-a arătat și lor calea. Și delicatețea specială a lui Isus, care i-a „atins mâna” și „s-a aplecat delicat” asupra ei, a arătat clar, încă de la început, sensibilitatea sa specială față de cei slabi și față de bolnavi, pe care Fiul lui Dumnezeu a învățat-o cu siguranță de la Mama sa. Vă rog, să facem în așa fel încât bătrânii, încât bunicii, bunicuțele să fie aproape de copii, de tineri pentru a transmite această amintire a vieții, pentru a transmite această experiență a vieții, această înțelepciune a vieții. În măsura în care noi facem în așa fel încât tinerii și bătrânii să se conecteze, în această măsură va fi mai multă speranță pentru viitorul societății noastre.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

15. Petru și Ioan miercuri, 22 iunie 2022

Iubiți frați și surori, bine ați venit și bună ziua!

În parcursul nostru de cateheză despre bătrânețe, astăzi medităm asupra dialogului dintre Isus înviat și Petru la sfârșitul Evangheliei lui Ioan (21,15-23). Este un dialog emoționant, din care transpare toată iubirea lui Isus față de discipolii săi, precum și umanitatea sublimă a raportului său cu ei, îndeosebi cu Petru: un raport duios, dar nu lipsit de valoare, direct, puternic, liber, deschis. Un raport ca oameni și *în adevăr*. Astfel, Evanghelia lui Ioan, așa de spirituală, așa de înaltă, se încheie cu o dureroasă cerere și ofertă de iubire între Isus și Petru, care se împletește, cu toată naturalețea, cu o discuție între ei. Evanghelistul ne avertizează: el dă mărturie despre adevărul faptelor (cf. In 21,24). Și în ele trebuie căutat adevărul.

Putem să ne întrebăm: suntem noi capabili să păstrăm caracterul acestui raport al lui Isus cu discipolii, conform aceluși stil așa de deschis, așa de sincer, așa de direct, așa de real omenește? Cum este raportul nostru cu Isus? Este așa, ca acela al apostolilor cu el? Nu suntem, în schimb, foarte tentați să închidem mărturia evangheliei în cocoloșul unei revelații „zaharoase”, la care să adăugăm venerația noastră de circumstanță? Această atitudine, care pare respect, în realitate ne îndepărtează de adevăratul Isus, și devine chiar ocazie pentru un drum de credință foarte abstract, foarte autoreferențial, foarte lumesc, care nu este drumul lui Isus. Isus este cuvântul lui Dumnezeu făcut om și el se comportă ca om, el ne vorbește ca om, Dumnezeu-om. Cu această duioșie, cu această prietenie, cu această apropiere. Isus nu este ca acea imagine zaharoasă din iconițe, nu: Isus este la îndemâna noastră, este aproape de noi.

În cursul discuției lui Isus cu Petru, găsim două pasaje care se referă exact la *bătrânețe și la durata timpului*: timpul mărturiei, timpul vieții. Primul pas este avertismentul lui Isus făcut lui Petru: când erai tânăr erai autosuficient, când vei fi bătrân nu vei mai fi așa de stăpân pe tine și pe viața ta. Spune-mi mie care trebuie să merg în cărucior, eh! Dar așa este, viața este așa: cu bătrânețea îți vin toate aceste boli și trebuie să le acceptăm așa cum vin, nu-i așa? Nu avem forța tinerilor! Și *mărturia ta* – spune Isus – *va însoți această slăbiciune*. Tu trebuie să fii martor al lui Isus și în slăbiciune, în boală și în moarte. Există un text frumos al Sfântului Ignațiu de Loyola care spune: „Așa ca în viață, și în moarte trebuie să dăm mărturie de discipoli ai lui Isus”. Sfârșitul vieții trebuie să fie un sfârșit al vieții de discipoli: de discipoli ai lui Isus, pentru că Domnul ne vorbește mereu după vârsta pe care o avem. Evanghelistul adaugă comentariul său, explicând că Isus făcea aluzie la mărturia extremă, aceea a martiriului și a morții. Dar putem înțelege bine mai în general sensul acestui avertisment: *urmarea ta va trebui să învețe să se lase instruită și plăsmuită de fragilitatea ta, de neputința ta, de dependența ta de alții, chiar și în îmbrăcare, în mers. Dar tu „urmează-mă”* (v. 19). Urmarea lui Isus merge mereu înainte, cu sănătate bună, cu sănătate mai puțin bună, cu autosuficiență și cu non-autosuficiență fizică, dar urmarea lui Isus este importantă: a-l urma pe Isus mereu, pe jos, alergând, lent, în cărucior, dar a-l urma mereu. Înțelepciunea urmării trebuie să găsească drumul pentru a rămâne în mărturisirea sa de credință – așa răspunde Petru: „Doamne, tu știi că te iubesc” (v. 15.16.17) -, chiar și în condițiile limitate ale slăbiciunii și bătrâneții. Mie îmi place să vorbesc cu bătrânii privindu-i în ochi: au acei ochi strălucitori, acei ochi care îți vorbesc mai mult decât cuvintele, mărturia unei vieți. Și acest lucru este frumos, trebuie să-l păstrăm până la sfârșit. A-l urma pe Isus așa, plini de viață.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

Acest colocviu între Isus și Petru conține o învățătură prețioasă pentru toți discipolii, pentru noi, toți credincioșii. Precum și pentru toți bătrânii. A învăța de la fragilitatea noastră să exprimăm coerența mărturiei noastre de viață în condițiile unei vieți încredințată pe larg altora, dependentă pe larg de inițiativa altora. Cu boala, cu bătrânețea crește dependența și nu mai suntem autosuficienți ca înainte; crește dependența de alții și chiar acolo se maturizează credința, chiar acolo este Isus cu noi, chiar acolo izvorăște acea bogăție a credinței bine trăite în timpul drumului vieții.

Dar din nou trebuie să ne întrebăm: dispunem noi de o *spiritualitate* realmente capabilă să interpreteze perioada – de acum lungă și răspândită – a acestui timp al slăbiciunii noastre încredințată altora, mai mult decât puterii autonomiei noastre? Cum rămânem fideli față de urmarea trăită, față de iubirea promisă, față de dreptatea căutată în timpul capacității noastre de inițiativă, în timpul fragilității, în timpul dependenței, al plecării, în timpul îndepărtării de protagonismul vieții noastre? Nu este ușor de a ne îndepărta de faptul de a fi protagonist, nu este ușor.

Acest timp nou este și un timp al încercării, desigur. Începând de la ispita – foarte umană, fără îndoială, dar și foarte înșelătoare – de a păstra protagonismul nostru. Și uneori protagonistul trebuie să scadă, trebuie să se înjosească, să accepte că bătrânețea te înjosește ca protagonist. Dar vei avea un alt mod de a te exprima, un alt mod de a participa în familie, în societate, în grupul de prieteni. Și este curiozitatea care îi vine lui Petru: „Și el?”, spune Petru, văzându-l pe discipolul iubit care îi urma (cf. v. 20-21). A-și băga nasul în viața celorlalți. Și nu: Isus spune: „Stai liniștit!”. Chiar trebuie să stea în urmarea „mea”? Oare trebuie să ocupe spațiul „meu”? Va fi succesul meu? Sunt întrebări care nu sunt de folos, care nu ajută. Trebuie să dureze mai mult decât mine și să ia locul meu? Și răspunsul lui Isus este sincer și chiar sever: „Ce te privește? Tu urmează-mă” (v. 22), ca și cum ar spune: îngrijește-te de viața ta, de situația ta actuală și nu-ți băga nasul în viața altuia. Tu urmează-mă. Asta da, este important: urmarea lui Isus, a-l urma pe Isus în viață și în moarte, în sănătate și în boală, în viață când este prosperă cu atâtea succese precum și în viața dificilă cu atâtea momente urâte de cădere. Și când noi vrem să ne punem în viața celorlalți, Isus răspunde: „Ce te privește? Tu urmează-mă”. Foarte frumos. Noi, bătrânii, n-ar trebui să fim invidioși pe tinerii care iau drumul lor, care ocupă locul nostru, care durează mai mult decât noi. Onoarea fidelității noastre față de iubirea jurată, fidelitatea noastră față de urmarea credinței pe care am crezut-o, și în condițiile care ne apropie de plecarea din viață, sunt titlul de admirație pentru generațiile care vin și de recunoaștere plăcută din partea Domnului. A învăța să ia rămas bun: aceasta este înțelepciunea bătrânilor. Dar a-și lua rămas bun, cu zâmbetul; a învăța să ia rămas bun în societate, a lua rămas bun de la ceilalți. Viața bătrânului este un rămas bun, lent, lent, dar un rămas bun bucuros: am trăit viața, am păstrat credința mea. Acest lucru este frumos, când un bătrân poate să spună asta: „Am trăit viața, aceasta este familia mea; am trăit viața, am fost un păcătos dar am făcut și bine”. Și această pace care vine, acesta este rămasul bun al bătrânului.

Chiar și urmarea în mod forțat inactivă, făcută din contemplație emoționată și din ascultare răpită a cuvântului Domnului – ca aceea a Mariei, sora lui Lazăr – va deveni partea cea mai bună a vieții lor, a vieții noastre, a bătrânilor. Această parte care niciodată nu ne va fi luată, niciodată (cf. *Lc* 10,42). Să-i privim pe bătrâni, să-i privim și să-i ajutăm pentru ca să poată trăi și exprima înțelepciunea lor de viață, ca să ne poată da ceea ce au frumos și bun. Să-i privim, să-i ascultăm. Și noi, bătrânii, să-i privim pe tineri mereu cu un zâmbet: ei vor urma drumul, ei vor duce înainte ceea ce am semănat, și ceea ce noi nu am semănat pentru că nu am avut curajul sau oportunitatea: ei vor duce asta înainte.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

Dar întotdeauna acest raport de reciprocitate: un bătrân nu poate să fie fericit fără a-i privi pe tineri și tinerii nu pot merge înainte în viață fără a-i privi pe bătrâni. Mulțumesc.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viață - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

16. „Mă duc să vă pregătesc un loc” (cf. In 14,2) Bătrânețea, timp proiectat spre împlinire miercuri, 10 august 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Suntem de acum la ultimele cateheze dedicate bătrâneții. Astăzi intrăm în intimitatea emoționantă a despărțirii lui Isus de ai săi, prezentată pe larg în Evanghelia lui Ioan. Discursul de rămas-bun începe cu exprimări de mângâiere și de promisiune: „Să nu se tulbure inima voastră” (14,1); „Și după ce mă voi duce și vă voi pregăti un loc, voi veni din nou și vă voi lua la mine, pentru ca și voi să fiți acolo unde sunt eu” (14,3). Sunt frumoase aceste cuvinte ale Domnului.

Puțin mai înainte, Isus i-a spus lui Petru: tu „mă vei urma după aceea” (13,36), amintindu-i de trecerea prin fragilitatea credinței sale. Timpul vieții care le rămâne discipolilor va fi, în mod inevitabil, o trecere prin fragilitatea mărturiei și prin provocările fraternității. Dar va fi și o trecere prin binecuvântările entuziasmante ale credinței: „Cine crede în mine va face și el lucrările pe care le fac eu și va face și mai mari” (14,12). Gândiți-vă ce promisiune este aceasta! Nu știu dacă noi ne gândim profund, dacă noi credem profund! Nu știu, uneori cred că nu...

Bătrânețea este timpul propice pentru mărturia emoționată și bucurătoare a acestei așteptări. Bătrânul și bătrâna sunt în așteptare, în așteptarea unei întâlniri. La bătrânețe lucrările credinței, care ne apropie pe noi și pe ceilalți de împărăția lui Dumnezeu, se află de acum dincolo de puterea energiilor, a cuvintelor, a elanurilor tinereții și maturității. Dar tocmai așa fac și mai transparentă promisiunea adevăratei destinații a vieții. Și care este adevărata destinație a vieții? Un loc la masă cu Dumnezeu, în lumea lui Dumnezeu. Ar fi interesant să vedem dacă în Bisericile locale există vreo referință specifică, destinată să reînsofletească această slujire specială a așteptării Domnului – este o slujire, slujirea așteptării Domnului – încurajând carismele individuale și calitățile comunitare ale persoanei bătrâne.

O bătrânețe care se consumă în slăbirea ocaziilor ratate, aduce slăbire pentru sine și pentru toți. În schimb, bătrânețea trăită cu dulceață, trăită cu respect față de viața reală rezolvă definitiv echivocul unei puteri care trebuie să-și fie suficientă sieși și propriei reușite. Rezolvă chiar și echivocul unei Biserici care se adaptează la condiția mondenă, crezând în acest mod că îi guvernează definitiv perfecțiunea și împlinirea. Când ne eliberăm de această prezumție, timpul îmbătrânirii pe care Dumnezeu ni-l acordă este deja în sine una din acele lucrări „mai mari” despre care vorbește Isus. De fapt, este o lucrare care lui Isus nu i-a fost dat s-o facă: moartea sa, învierea sa și înălțarea sa la cer au făcut-o posibilă pentru noi! Să ne amintim că „timpul este superior spațiului”. Este legea inițierii. Viața noastră nu este făcută pentru a se închide asupra ei însăși, într-o perfecțiune pământească imaginară: este destinată să meargă dincolo, prin trecerea morții – pentru că moartea este o trecere. De fapt, locul nostru stabil, punctul nostru de sosire nu este aici, este lângă Domnul, unde El locuiește pentru totdeauna.

Aici, pe pământ, se demarează procesul „noviciatului” nostru: suntem învățați ai vieții, care – printre mii de dificultăți – învață să aprecieze darul lui Dumnezeu, onorând responsabilitatea de a-l împărtăși și de a-l face să rodească pentru toți. Timpul vieții pe pământ este harul acestei treceri. Aroganța de a opri timpul – a voi tinerețea veșnică, bunăstarea nelimitată, puterea absolută – nu este numai imposibilă, este delirantă.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

Existența noastră pe pământ este timpul inițierii la viață: este viață, dar care te duce înainte spre o viață mai deplină, inițierea vieții mai depline; o viață care numai în Dumnezeu își află împlinirea. Suntem imperfecti încă de la început și rămânem imperfecti până la sfârșit. În împlinirea promisiunii lui Dumnezeu, raportul se inversează: spațiul lui Dumnezeu, pe care Isus îl pregătește pentru noi cu toată grija, este superior timpului vieții noastre muritoare. Iată: bătrânețea apropie speranța acestei împliniri. Bătrânețea cunoaște definitiv, de acum, sensul timpului și limitările locului în care trăim inițierea noastră. Bătrânețea este înțeleaptă pentru aceasta: bătrânii sunt înțelepți pentru aceasta. Pentru aceasta ea este credibilă atunci când invită să ne bucurăm de scurgerea timpului: nu este o amenințare, este o promisiune. Bătrânețea este nobilă, nu are nevoie să se machieze pentru a arăta propria noblețe. Probabil că machiajul vine atunci când lipsește noblețea. Bătrânețea este credibilă atunci când invită să ne bucurăm de scurgerea timpului: dar timpul trece și asta nu este o amenințare, este o promisiune. Bătrânețea care regăsește profunzimea privirii credinței, nu este conservatoare prin natura sa, așa cum spun unii! Lumea lui Dumnezeu este un spațiu infinit, asupra căruia trecerea timpului nu mai are însemnătate. Și chiar la ultima cină, Isus s-a proiectat spre această destinație, când a spus discipolilor: „Nu voi mai bea din acest rod al vieții până în ziua aceea în care îl voi bea cu voi, nou, în împărăția Tatălui meu” (Mt 26,29). A mers dincolo. În predica noastră adesea paradisul este pe bună dreptate plin de fericire, de lumină, de iubire. Probabil că îi lipsește un pic viața. Isus, în parabole, vorbea despre împărăția lui Dumnezeu punând mai multă viață. Nu mai suntem capabili de asta când vorbim despre viața care continuă?

Iubiți frați și surori, bătrânețea, trăită în așteptarea Domnului, poate să devină „apologia” completă a credinței, care dă cont, tuturor, de speranța noastră pentru toți (cf. 1Pt 3,15). Pentru că bătrânețea face transparentă promisiunea lui Isus, proiectându-se spre Cetatea sfântă despre care vorbește cartea Apocalipsului (capitolele 21-22). Bătrânețea este faza vieții cea mai adaptată să răspândească vestea bună că viața este inițiere pentru o împlinire definitivă. Bătrânii sunt o promisiune, o mărturie de promisiune. Și *ceea ce este cel mai bun încă trebuie să vină*. Ceea ce este cel mai bun încă trebuie să vină: este ca mesajul bătrânului și al bătrânei credincioși, ceea ce este cel mai bun încă trebuie să vină. Dumnezeu să ne dea nouă tuturor o bătrânețe capabilă de acest lucru!

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

17. „Bătrânul de zile”. Bătrânețea asigură cu privire la destinația spre viața care nu mai moare miercuri, 17 august 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Cuvintele din visul lui Daniel, pe care le-am ascultat, evocă o viziune a lui Dumnezeu misterioasă și în același timp strălucitoare. Ea este reluată la începutul cărții Apocalipsului și referitoare la Isus Înviat, care apare vizionarului ca Mesia, Preot și Rege, veșnic, atotștiutor și neschimbător (1,12-15). El își pune mâna pe umărul vizionarului și îl asigură: „Nu te teme! Eu sunt cel dintâi și cel de pe urmă, și cel viu. Am fost mort și iată că sunt viu în vecii vecilor” (v. 17-18). Astfel dispare ultima barieră a fricii și a neliniștii pe care teofania a provocat-o mereu: cel viu ne asigură, ne dă siguranță. Și el a murit, dar acum ocupă locul care îi este destinat: acela al celui dintâi și al celui din urmă.

În această împletire a simbolurilor – aici sunt multe simboluri – există un aspect care ne ajută probabil să înțelegem mai bine legătura acestei teofanii, a acestei apariții a lui Dumnezeu, cu ciclul vieții, timpul istoriei, domnia lui Dumnezeu pentru lumea creată. Și acest aspect chiar are de-a face cu bătrânețea. Cum așa? Să vedem.

Viziunea comunică o impresie de vigoare și de forță, de noblețe, de frumusețe și de fascinație. Haina, ochii, vocea, picioarele, totul este splendid în acea viziune: este vorba de viziune! Părul său însă era alb: ca lâna, ca zăpada. Ca părul unui bătrân. Termenul biblic cel mai răspândit pentru a-l indica pe bătrân este „zaqen”: de la „zaqan”, care înseamnă „barbă”. Părul alb este simbolul antic al unui timp foarte lung, al unui trecut imemorial, al unei existențe veșnice. Nu trebuie demitizat totul cu copiii: imaginea unui Dumnezeu bătrân cu părul alb nu este un simbol naiv, este o imagine biblică, este o imagine nobilă și este și o imagine duioasă. Figura care în Apocalips stă între candelabrele de aur se suprapune pe aceea a „Bătrânului de zile” din profeția lui Daniel. Este bătrân ca întreaga omenire, dar și mai mult. Este vechi și nou ca veșnicia lui Dumnezeu. Pentru că veșnicia lui Dumnezeu este așa, veche și nouă, pentru că Dumnezeu ne surprinde mereu cu noutatea sa, mereu ne vine în întâmpinare, în fiecare zi într-o manieră specială, pentru acel moment, pentru noi. Se reînnoiește mereu: Dumnezeu este veșnic, este dintotdeauna, putem spune că este ca o bătrânețe în Dumnezeu, nu este așa, dar este veșnic, se reînnoiește.

În Bisericile orientale, sărbătoarea Întâlnirii cu Domnul, care se celebrează la 2 februarie, este una din cele douăsprezece sărbători mari din anul liturgic. Ea scoate în evidență întâlnirea lui Isus cu bătrânul Simeon la templu, ea scoate în evidență întâlnirea dintre omenire, reprezentată de bătrânii Simeon și Ana, cu Cristos Domnul mic, Fiul veșnic al lui Dumnezeu făcut om. O icoană foarte frumoasă a ei se poate admira la Roma în mozaicurile din „Santa Maria in Trastevere”.

Liturgia bizantină se roagă cu Simeon: „Acesta este Cel care a fost născut de Fecioară: este Cuvântul, Dumnezeu din Dumnezeu, Cel care pentru noi s-a întrupat și l-a mântuit pe om”. Și continuă: „Se deschide astăzi poarta cerului: Cuvântul veșnic al Tatălui, asumând un principiu temporal, fără a ieși din divinitatea sa, este prezentat prin voința sa la templul Legii de Fecioara Mamă și bătrânul îl ia în brațe”. Aceste cuvinte exprimă mărturisirea de credință a primelor patru concilii ecumenice, care sunt sacre pentru toate Bisericile. Dar gestul lui Simeon este și *icoana cea mai frumoasă pentru vocația specială a bătrâneții*: privindu-l pe Simeon noi privim icoana cea mai

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

frumoasă a bătrâneții: a-i prezenta pe copiii care vin pe lume ca un dar neîntrerupt al lui Dumnezeu, știind că unul dintre ei este Fiul născut în însăși intimitatea lui Dumnezeu, mai înainte de toți vecii.

Bătrânețea, îndreptată spre o lume în care va putea în sfârșit să se iradieze fără obstacole iubirea pe care Dumnezeu a pus-o în creație, trebuie să îndeplinească acest gest al lui Simeon și Ana, înainte de plecarea sa. *Bătrânețea trebuie să dea mărturie* – pentru mine acesta este miezul, cel mai central al bătrâneții – *bătrânețea trebuie să dea mărturie copiilor despre binecuvântarea lor*: ea constă în inițierea lor – frumoasă și dificilă – la misterul unei *destinații spre viața* pe care nimeni n-o poate nimici. Nici măcar moartea. A da mărturie de credință în fața unui copil înseamnă a semăna această viață; precum și a da mărturie de umanitate și de credință este vocația bătrânilor. A da copiilor realitatea pe care au trăit-o ca mărturie, a preda ștafeta. Noi, bătrânii, suntem chemați la asta, să predăm ștafeta, pentru ca ei s-o poarte înainte.

Mărturia bătrânilor este *credibilă pentru copii*: tinerii și adulții nu sunt în măsură s-o facă așa de autentică, așa de duioasă, așa de pasionată, cum pot s-o facă bătrânii, bunicii. Când bătrânul binecuvântează viața care îi vine în întâmpinare, depunând orice resentiment pentru viața care pleacă, este irezistibil. Nu este amărât pentru că trece timpul și el urmează să plece: nu. Este cu acea bucurie a vinului bun, a vinului care devine bun cu trecerea anilor. Mărturia bătrânilor unește vârstele vieții și înseși dimensiunile timpului: trecut, prezent și viitor, pentru că ei nu sunt numai amintirea, sunt prezentul, precum și promisiunea. Este dureros – și dăunător – a vedea că se concep vârstele vieții ca lumi separate, în competiție între ele, că încearcă să trăiască fiecare pe cheltuiala celuilalt: asta nu merge. Omenirea este veche, foarte veche, dacă privim la timpul de pe ceas. Dar Fiul lui Dumnezeu, care s-a născut din femeie, este Primul și Ultimul din orice timp. Înseamnă că nimeni nu cade în afara generației sale veșnice, în afara forței splendide, în afara proximității sale iubitoare.

Alianța – și spun *alianța* – *alianța bătrânilor și a copiilor* va salva familia umană. Acolo unde copiii, unde tinerii vorbesc cu bătrânii există viitor; dacă nu va fi acest dialog între bătrâni și tineri, viitorul nu se vede clar. Alianța bătrânilor și a copiilor va salva familia umană. Am putea, vă rog, să restituim copiilor, care trebuie să învețe să se nască, mărturia duioasă a bătrânilor care posedă înțelepciunea morții? Această omenire, care cu tot progresul său ni se pare un adolescent născut ieri, va putea să aibă din nou harul unei bătrâneți care ține ferm *orizontul destinației noastre*? Moartea este cu siguranță o trecere dificilă a vieții, pentru noi toți: este o trecere dificilă. Toți trebuie să mergem acolo, dar nu este ușor. Dar moartea este și trecerea care încheie timpul incertitudinii și aruncă ceasul: este dificil, pentru că aceea este trecerea morții. Pentru că ceea ce este frumos din viață, care nu mai are expirare, începe chiar atunci. Dar începe de la înțelepciunea aceluia bărbat și a acelei femei, bătrâni, care sunt capabili să predea tinerilor ștafeta. Să ne gândim la dialogul, la alianța bătrânilor și a copiilor, a bătrânilor cu tinerii, și să facem în așa fel încât să nu fie tăiată această legătură. Bătrânii să aibă bucuria de a vorbi, de a se exprima cu tinerii și ca tinerii să-i caute pe bătrâni pentru a lua de la ei înțelepciunea vieții.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viața - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

18. Durerea creației. Istoria creaturii ca mister de gestație miercuri, 24 august 2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Am celebrat de puțin timp Ridicarea la cer a Mamei lui Isus. Acest mister luminează împlinirea harului care a plâsmuit destinul Mariei, și luminează și destinația noastră. Destinația este cerul. Cu această imagine a Fecioarei ridicate la cer aș vrea să închei ciclul de cateheze despre bătrânețe. În Occident o contemplăm ridicată în înălțime învăluită de lumină glorioasă; în Orient este reprezentată întinsă, dormind, înconjurată de apostolii care sunt în rugăciune, în timp ce Domnul Înviat o poartă în mâini ca pe o fetiță.

Teologia a reflectat mereu asupra raportului acestei „ridicări” singulare cu moartea, pe care dogma nu-l definește. Cred că ar fi și mai important de explicat raportul acestui mister cu învierea Fiului, care deschide calea nașterii la viață pentru noi toți. În actul divin al reunirii Mariei cu Cristos Înviat nu este pur și simplu depășită putrezirea corporală normală a morții umane, nu numai asta, este anticipată asumarea corporală a vieții lui Dumnezeu. De fapt, este anticipat destinul învierii care ne privește: deoarece, conform credinței creștine, Cel Înviat este primul născut dintre mulți frați și surori. Domnul înviat este Cel care a mers mai întâi, care a înviat înainte de toți, apoi vom merge noi: acesta este destinul nostru: învierea.

Am putea spune – urmând cuvântul lui Isus spus lui Nicodim – că este un pic ca o a doua naștere (cf. *In* 3,3-8). Dacă prima a fost o naștere pe pământ, această a doua este nașterea la cer. Nu întâmplător Apostolul Paul, în textul care a fost citit la început, vorbește despre durerea nașterii (cf. *Rom* 8,22). Așa cum, imediat ce am ieșit din sânul mamei noastre, suntem noi, aceeași ființă umană care era în sân, tot așa, după moarte, ne naștem la cer, la spațiul lui Dumnezeu, și suntem noi care am mers pe acest pământ. În mod asemănător i s-a întâmplat lui Isus: Cel înviat este tot Isus: nu pierde umanitatea sa, trăirea sa și nici corporalitatea sa, nu, pentru că fără ea n-ar mai fi el, n-ar fi Isus: așadar, cu umanitatea sa, cu trăirea sa.

Ne spune asta experiența discipolilor, cărora el le apare timp de patruzeci de zile după învierea sa. Domnul arată rănilor care au sigilat jertfa sa; dar nu mai sunt semnele urâte ale chinurii îndurate în mod dureros, sunt de acum dovada de neșters a iubirii sale fidele până la sfârșit. Isus înviat cu trupul său trăiește în intimitatea trinitară a lui Dumnezeu! Și în ea nu pierde amintirea, nu abandonează propria istorie, nu destramă relațiile în care a trăit pe pământ. Prietenilor le-a promis: „După ce mă voi duce și vă voi pregăti un loc, voi veni din nou și vă voi lua la mine, pentru ca să fiți și voi acolo unde sunt eu” (*In* 14,3). El a plecat pentru a ne pregăti locul nouă tuturor și după ce a pregătit un loc va veni. Nu va veni numai la sfârșit pentru toți, va veni de fiecare dată pentru fiecare dintre noi. Va veni să ne caute pentru a ne duce la el. În acest sens moartea este un pic pasul spre întâlnirea cu Isus care mă așteaptă pentru a mă duce la el.

Cel Înviat trăiește în lumea lui Dumnezeu, unde este un loc pentru toți, unde se formează un pământ nou și se construiește cetatea cerească, locuință definitivă a omului. Noi nu putem să ne imaginăm această transfigurare a corporalității noastre muritoare, ci suntem singuri că ea va menține fețele noastre care pot fi recunoscute și ne va permite să rămânem umani în cerul lui Dumnezeu. Ne va permite să participăm, cu emoție sublimă, la exuberanța infinită și fericită a actului creator al lui Dumnezeu, ale cărui aventuri interminabile le vom trăi pe toate personal.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

Isus, când vorbește despre Împărăția lui Dumnezeu, o descrie ca un ospăț de nuntă, ca o sărbătoare cu prietenii, ca lucrarea care face perfectă casa: este surpriza care face recolta mai bogată decât semănatul. A lua în serios cuvintele evanghelice despre Împărăție abilitază sensibilitatea noastră de a ne bucura de iubirea activă și creatoare a lui Dumnezeu și ne pune în sintonie cu destinația nemaiauzită a vieții pe care o semănăm. În bătrânețea noastră, drage și dragi contemporani, și vorbesc „bătrânilor” și „bătrânelor”, în bătrânețea noastră importanța atâtor „detalii” din care este făcută viața – o mângâiere, un zâmbet, un gest, o muncă apreciată, o surpriză neașteptată, o veselie ospitalieră, o legătură fidelă – devine mai acută. Lucrurile esențiale ale vieții, la care ținem cel mai mult pe măsură ce ne apropiem de despărțire, devin definitiv clare pentru noi. Iată: această înțelepciune a bătrâneții este locul gestației noastre, care luminează viața copiilor, a tinerilor, a adulților, și a întregii comunități. Noi, „bătrânii”, ar trebui să fim asta pentru ceilalți: lumină pentru ceilalți. Întreaga noastră viață apare ca o sămânță care va trebui îngropată pentru ca să se nască floarea sa și rodul său. Se va naște, împreună cu tot restul lumii. Nu fără chinuri, nu fără durere, dar se va naște (cf. *In* 16,21-23). Și viața trupului înviat va fi de o sută și de o mie de ori mai vie decât am gustat-o pe acest pământ (cf. *Mc* 10,28-31).

Domnul Înviat, nu întâmplător, în timp ce îi așteaptă pe apostoli pe malul lacului, frige pește (cf. *In* 21,9) și apoi îl oferă lor. Acest gest de iubire grijulie ne face să intuim ce anume ne așteaptă în timp ce trecem pe malul celălalt. Da, iubiți frați și surori, în special voi, bătrânii, cel mai bun din viață încă trebuie văzut; „Dar noi suntem bătrâni, ce trebuie să vedem în plus?” Cel mai bun, pentru că cel mai bun din viață încă trebuie văzut în întregime. Să sperăm această plinătate de viață care ne așteaptă pe toți, când Domnul ne va chema. Mama Domnului și Mama noastră, care ne-a precedat în paradis, să ne restituie trepidația așteptării pentru că nu este o așteptare anesteziată, nu este o așteptare plictisită, nu, este o așteptare cu trepidație: „Când va veni Domnul meu? Când voi putea merge acolo?”. Un pic de frică pentru că această trecere nu știu ce înseamnă și a trece prin ușa aceea provoacă un pic de frică. dar este mereu mâna Domnului care te duce înainte și odată trecut prin ușă este sărbătoarea. Să fim atenți, voi, dragi „bătrâni” și drage „bătrâne”, de aceeași vârstă, să fim atenți, el ne așteaptă, numai o trecere și apoi sărbătoarea.

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu

Copyright: Libreria Editrice Vaticana; Ercis.ro

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

ZIUA MONDIALĂ A BUNICILOR ȘI A PERSOANELOR ÎN VÂRSTĂ 2023

OMILIA SFINȚIEI SALE PAPA FRANCISC

Bazilica Sfântul Petru

Duminica a șaisprezecea din timpul anului, 23 iulie 2023

Isus folosește parabole pentru a ne învăța despre Împărăția lui Dumnezeu. El relatează povești simple care ating inimile ascultătorilor săi. Un astfel de limbaj, plin de imagini, se aseamănă cu limbajul pe care bunicii îl folosesc adesea cu nepoții lor, poate în timp ce îi țin pe genunchi. În acest fel, ei transmit o înțelepciune importantă pentru viață. Gândindu-ne la bunicii noștri și la persoanele în vârstă, de ale căror rădăcini tinerii au nevoie pentru a crește până la vârsta adultă, aș dori să recitim cele trei povestiri cuprinse în Evanghelia de astăzi, începând cu un aspect pe care îl au în comun: a crește împreună.

În prima pildă, grâul și buruienile cresc împreună, în același câmp (cf. Mt 13,24-30). Această imagine ne ajută să vedem lucrurile cu realism: în istoria omenirii, ca și în viața fiecăruia dintre noi, există un amestec de lumini și umbre, de iubire și egoism. Binele și răul sunt chiar întrepătrunse până la punctul de a părea inseparabile. Această abordare realistă ne ajută să privim istoria fără ideologii, fără optimism steril sau pesimism otrăvitor. Creștinii, motivați de speranța lui Dumnezeu, nu sunt pesimiști; nici nu trăiesc naiv într-un basm, prefăcându-se că nu văd răul și spunând că „totul este bine”. Nu, creștinii sunt realiști: ei știu că în lume există grâu și buruieni. Privindu-și propria viață, ei recunosc că răul nu vine numai din „afară”, că nu este întotdeauna vina altora, că nu este nevoie să „inventeze” dușmani împotriva cărora să lupte pentru a evita să privească în interiorul lor. Ei își dau seama că răul vine din interior, în lupta interioară pe care o trăim cu toții.

Cu toate acestea, parabola pune o întrebare: Atunci când vedem „grâul” și „buruienile” trăind alături în lume, ce ar trebui să facem? Cum ar trebui să reacționăm? În narațiune, slujitorii ar dori să smulgă imediat buruienile (cf. v. 28). Această atitudine vine din intenții bune, dar este impulsivă și chiar agresivă. Ei se amăgesc crezând că pot dezrădăcina răul prin propriile lor eforturi pentru a face lucrurile pure. Într-adevăr, vedem frecvent tentația de a căuta să realizăm o „societate pură” sau o „Biserică pură”, în timp ce, lucrând pentru a ajunge la această puritate, riscăm să fim nerăbdători, intransigenți, chiar violenți față de cei care au căzut în eroare. În acest fel, împreună cu buruienile, smulgem grâul bun și îi împiedicăm pe oameni să avanseze, să crească și să se schimbe. Să ascultăm, în schimb, ceea ce spune Isus: „Lăsați-le pe amândouă să crească împreună până la seceriș” (Mt 13,30). Cât de frumoasă este această viziune a lui Dumnezeu, modul în care ne învăță despre milă. Aceasta ne invită să fim răbdători cu ceilalți și - în familiile noastre, în Biserică și în societate - să primim cu bucurie slăbiciunea, întârzierea și limitările, nu pentru a ne obișnui cu ele sau pentru a le scuza, ci pentru a învăța să acționăm cu respect, având grijă de grâul cel bun cu blândețe și răbdare. De asemenea, trebuie să ne amintim că purificarea inimii și victoria definitivă asupra răului sunt în mod esențial opera lui Dumnezeu. Iar noi, depășind tentația de a despărți grâul de buruieni, suntem chemați să înțelegem care sunt cele mai bune căi și timpuri de acțiune.

Aici mă gândesc la bunicii noștri și la persoanele în vârstă, care au parcurs deja o lungă călătorie în viață. Dacă privesc în urmă, văd atât de multe lucruri frumoase pe care au reușit să le facă. Cu toate

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

acestea, văd și înfrângeri, greșeli, lucruri pe care - așa cum spun ei - „dacă m-aș întoarce înapoi, nu le-aș mai face”. Și totuși, astăzi, Domnul ne oferă un cuvânt blând care ne invită să acceptăm misterul vieții cu seninătate și răbdare, să lăsăm judecata în seama lui și să nu trăim o viață plină de regrete și remușcări. Este ca și cum Isus ar vrea să ne spună „Priviți grâul bun care a răsărit pe drumul vieții voastre și lăsați-l să continue să crească, încredințându-mi totul mie, pentru că eu iert întotdeauna: în cele din urmă, binele va fi mai puternic decât răul”. Bătrânețea este într-adevăr un timp binecuvântat, pentru că este anotimpul reconcilierii, un timp în care se privește cu tandrețe lumina care a strălucit în ciuda umbrelor, încrezători în speranța că grâul bun semănat de Dumnezeu va prevala asupra buruienilor cu care diavolul a vrut să ne molipsească inima.

Să trecem acum la cea de-a doua parabolă. Isus ne spune că împărăția cerurilor este lucrarea lui Dumnezeu care acționează în tăcere în cursul istoriei, aparent mică și invizibilă, ca un mic bob de muștar. Și totuși, când această sămânță crește, „este cel mai mare dintre arbuști și devine un copac, astfel încât păsările cerului vin și își fac cuiburi în ramurile lui” (Mt 13,32). Frați și surori, așa este și viața noastră, căci venim pe lume atât de mici; devenim adulți, apoi îmbătrânim. La început suntem ca o sămânță mică; apoi ne hrănim cu speranțe, iar planurile și visele noastre se împlinesc, cele mai frumoase devenind asemenea copacului care nu trăiește pentru el însuși, ci dă umbră tuturor celor care o doresc și oferă spațiu celor care doresc să-și facă un cuib acolo. Astfel, cei care cresc împreună în această parabolă sunt, în cele din urmă, copacul matur și păsărelele.

Aici mă gândesc la bunicii noștri: cât de frumoși sunt acești copaci înfloritori, în ale căror „ramuri” copiii și nepoții își construiesc propriile „cuiburi”, învățând căldura unui cămin și experimentând tandrețea unei îmbrățișări. Este vorba de a crește împreună: copacul verde și micuții care au nevoie de un cuib, bunicii cu copiii și nepoții lor, bătrânii cu cei mai tineri. Frați și surori, câtă nevoie avem de o nouă legătură între tineri și bătrâni, pentru ca seva celor care au în spate o lungă experiență de viață să hrănească mugurii de speranță ai celor care cresc. În acest schimb fructuos putem învăța frumusețea vieții, putem construi o societate fraternă și, în Biserică, putem fi capabili să ne întâlnim unii cu alții și să dialogăm între tradiție și noutatea Duhului.

În sfârșit, a treia parabolă, în care drojdia și făina cresc împreună (cf. Mt 13,33). Această amestecare face ca întregul aluat să crească. Isus folosește verbul „a amesteca”. Acest lucru ne amintește de „arta” sau „mistica” de a „trăi împreună, de a ne amesteca și de a ne întâlni, de a ne îmbrățișa și de a ne sprijini unii pe alții... A ieși din noi înșine și a ne alătura celorlalți” (Evangeliile Gaudium, 87). Aceasta este calea pentru a depăși individualismul și egoismul și pentru a construi o lume mai umană și mai fraternă. Într-adevăr, astăzi, cuvântul lui Dumnezeu ne cheamă să fim vigilenți pentru a nu-i marginaliza pe cei în vârstă din familiile sau viețile noastre. Să fim atenți, pentru ca orașele noastre aglomerate să nu devină „centre de singurătate”; pentru ca politica, chemată să răspundă nevoilor celor mai fragili, să nu-i uite niciodată pe cei în vârstă și nici să nu permită pieței să îi alunge ca „deșeuri nerentabile”. Fie ca noi să nu alergăm după utopiile eficienței și ale performanței cu toată viteza, pentru a nu deveni incapabili să încetinim pentru a-i însoți pe cei care se luptă să țină pasul. Vă rog, să ne amestecăm și să creștem împreună.

Frați și surori, Cuvântul lui Dumnezeu ne cheamă să nu ne separăm, să nu ne închidem în noi înșine sau să credem că putem reuși singuri, ci să creștem împreună. Să ne ascultăm unii pe alții, să vorbim împreună și să ne sprijinim unii pe alții. Să nu-i uităm pe bunicii noștri sau pe bătrâni, căci de atâtea ori am fost ridicați, am revenit pe drumul cel bun, ne-am simțit iubiți și am fost vindecați

Ziua Mondială
a Bunicilor
și **Vârstnicilor**
2024

pe dinăuntru, toate acestea printr-o mângâiere a lor. Ei au făcut sacrificii pentru noi și nu putem să-i lăsăm să coboare pe lista priorităților noastre. Să creștem împreună, să mergem înainte împreună. Fie ca Domnul să ne binecuvânteze călătoria!

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viața - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

„MÂNGÂIEREA ȘI ZÂMBETUL”

ÎNTÂLNIREA PAPEI FRANCISC cu bunicii, bătrânii și nepoții

ALOCUȚIUNEA SFINȚIEI SALE PAPA FRANCISC

Sala de audiențe Paul al VI-lea

Sâmbătă, 27 aprilie 2024

Dragi bunici și dragi nepoți, bună dimineța și bine ați venit!

Îl salut pe arhiepiscopul Vincenzo Paglia și pe toți cei care au colaborat la organizarea acestui moment de sărbătoare. Și mulțumesc în mod deosebit numeroaselor personalități din show-business care au dorit să participe. Vă mulțumesc! Cu toții avem un bunic sau o bunică, doi bunici, două bunici. Să ai un bunic este o experiență frumoasă. Dar chiar și Italia are un „bunic” și, din acest motiv, vreau să îl salut pe „bunicul Italiei”, [Lino Banfi (foto)], care este prezent aici.

Mă bucur să vă salut aici, bunici și nepoți, tineri și mai puțin tineri. Astăzi vedem, așa cum spune psalmul, cât de bine este să fim împreună (cf. Ps 133). Nu trebuie decât să vă priviți pentru a înțelege acest lucru, pentru că între voi există iubire. Și tocmai asupra acestui lucru aș vrea să reflectăm un moment: asupra faptului că iubirea ne face mai buni, ne face mai bogați și ne face mai înțelepți, la orice vârstă.

În primul rând: dragostea ne face mai buni. Și voi arătați acest lucru, că vă faceți mai buni unii pe alții iubindu-vă. Și vă spun acest lucru ca „bunic”, cu dorința de a împărtăși credința mereu tânără care unește toate generațiile. Și eu am primit-o de la bunica mea, de la care am aflat pentru prima dată despre Isus care ne iubește, care nu ne lasă niciodată singuri și care ne îndeamnă și pe noi să fim aproape unii de alții și să nu excludem niciodată pe nimeni. Încă îmi amintesc primele rugăciuni pe care bunica mea m-a învățat. De la ea am auzit povestea acelei familii în care bunicul, pentru că nu mai putea mânca ușor la masă și se murdărea, fusese trimis să mănânce singur. Și nu era un lucru bun - mi-a spus bunica povestea asta... Nu era un lucru bun, dimpotrivă, era foarte rău! Așa că, nepotul - continuă povestea pe care mi-a spus-o bunica - nepotul s-a jucat câteva zile cu ciocanul și cuie, iar când tatăl său l-a întrebat ce face, i-a răspuns: „Îți construiesc o masă, ca să poți mânca singur când vei îmbătrâni!”. Bunica mea m-a învățat acest lucru și nu am uitat niciodată această poveste. Nu o uitați nici voi, pentru că numai stând împreună cu iubire, fără a exclude pe nimeni, devenim mai buni, devenim mai umani!

Nu numai atât, dar devenim și mai bogați. Cum așa? Societatea noastră este plină de oameni care sunt specialiști în multe lucruri, bogați în cunoștințe și mijloace utile pentru toată lumea. Cu toate acestea, dacă nu există partajare și fiecare persoană se gândește doar la sine, toată această bogăție se pierde; mai degrabă, devine o sărăcire a umanității. Și acesta este un mare risc pentru timpul nostru: sărăcia fragmentării și a egoismului. Persoana egoistă crede că este mai importantă dacă se pune pe sine în prim-plan și are mai multe lucruri, mai multe lucruri... Dar persoana egoistă este cea mai săracă, pentru că egoismul sărăcește. Să ne gândim, de exemplu, la unele expresii pe care le folosim: când vorbim despre „lumea tinerilor”, „lumea bătrânilor”, „lumea asta sau cealaltă”... Dar există o singură lume! Și este alcătuită din multe realități care sunt diferite tocmai pentru a se ajuta

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

și completa reciproc: generații, popoare, și toate diferențele, dacă sunt armonizate, pot dezvălui, precum fețele unui mare diamant, splendoarea minunată a umanității și a creației. Asta ne învață și faptul că sunteți împreună: să nu lăsăm diversitatea să creeze falii între noi! Să nu pulverizăm diamantul iubirii, cea mai frumoasă comoară pe care ne-a dat-o Dumnezeu.

Uneori auzim fraze precum: „Gândește-te la tine însuși”, „Nu ai nevoie de nimeni!”. Sunt fraze false, care îi induc pe oameni în eroare, făcându-i să creadă că este bine să nu depinzi de alții, să faci lucrurile de unul singur, să trăiești ca o insulă, în timp ce acestea sunt atitudini care nu fac decât să creeze multă singurătate. Cum ar fi, de exemplu, atunci când, din cauza culturii rebutului, persoanele în vârstă sunt lăsate singure și sunt nevoite să își petreacă ultimii ani din viață departe de casă și de cei dragi. Ce părere aveți despre acest lucru? Este bine sau nu este bine? Nu! Vârstnicii nu trebuie să fie lăsați singuri, ei trebuie să trăiască în familie, în comunitate, cu afecțiunea tuturor. Iar dacă nu pot trăi în familie, trebuie să mergem să-i vizităm și să le stăm aproape. Să ne gândim puțin la asta: Nu este mult mai bună o lume în care nimeni nu trebuie să se teamă că își trăiește ultimele zile singur? În mod evident, da. Așadar, haideți să construim această lume, împreună, nu doar prin conceperea unor programe de îngrijire, ci prin cultivarea unor proiecte diferite de existență, în care trecerea anilor nu este considerată o pierdere care diminuează pe cineva, ci un bun care crește și îmbogățește pe toată lumea și, ca atare, este apreciată și nu temută.

Iar acest lucru ne aduce la ultimul aspect: dragostea care ne face mai înțelepți. Este curios: iubirea ne face mai înțelepți. Dragi nepoți, bunicii voștri sunt memoria unei lumi fără memorie, iar „atunci când o comunitate își pierde memoria, s-a terminat” (Discurs către comunitatea din Sant'Egidio, 15 iunie 2014, p. 8). Întreb: cum este o societate care își pierde memoria? [Toți răspund: „S-a terminat.”] S-a terminat. Nu trebuie să ne pierdem memoria. Ascultați-i pe bunicii voștri, mai ales când vă învață, cu dragostea și cu mărturia lor, să cultivați cele mai importante afecțiuni, care nu se obțin cu forța, care nu apar prin succes, dar care umplu viața.

Nu este o coincidență faptul că au fost două persoane în vârstă, îmi place să cred că doi bunici, Simeon și Ana, care l-au recunoscut pe Isus când a fost dus la Templu de Maria și Iosif (cf. Lc 2,22-38). Acești doi bunici au fost cei care l-au recunoscut pe Isus înaintea tuturor celorlalți. L-au întâmpinat, l-au luat în brațe și au înțeles - doar ei au înțeles - ce se întâmpla: că Dumnezeu era acolo, prezent, și că îi privea prin ochii unui copil. Ați înțeles? Acești doi oameni în vârstă, doar ei și-au dat seama, văzându-l pe pruncul Isus, că venise Mesia, Mântuitorul pe care toți îl așteptau. Bătrânii au fost cei care au înțeles Misterul.

Persoanele în vârstă poartă ochelari - aproape toate - dar pot vedea departe. De ce? Ei pot vedea departe pentru că au trăit mulți ani și au multe lucruri de învățat: de exemplu, cât de rău este războiul. Cu mult timp în urmă, am învățat acest lucru tocmai de la bunicul meu, care a trăit în 1914, la Piave, în primul război mondial, și prin poveștile lui m-a făcut să înțeleg că războiul este un lucru oribil, care nu trebuie făcut niciodată. Tot el m-a învățat un cântec frumos, pe care mi-l amintesc și acum. Vrei să ți-l spun? [Tinerii spun: „Da!"]. Gândiți-vă bine, soldații de la Piave au cântat asta: Generalul Cadorna i-a scris reginei: dacă vrei să vezi Trieste, uită-te la o carte poștală! Este frumoasă! Soldații o cântau.

Întoarceți-vă la bunicii voștri și nu-i marginalizați, pentru binele vostru: „Marginalizarea bătrânilor [...] corupe toate anotimpurile vieții, nu doar pe cel al bătrâneții” (Cateheză, 1 iunie 2022). În cealaltă dieceză, obișnuiam să vizitez casele de bătrâni și mereu întrebam: „Câți copii aveți?”.

Ziua Mondială
a Bunicilor
și Vârstnicilor
2024

„Mulți, foarte mulți!”. „Și ei vin să vă viziteze?”. „Da, da, întotdeauna” - îmi amintesc o dată - „vin întotdeauna”. Iar când plecam, asistenta îmi spunea: „Ce bună e femeia asta, cum își acoperă copiii: vin de două ori pe an, nu mai mult”. Bunicii sunt generoși: știu cum să acopere lucrurile rele. Vă rog, căutați-vă bunicii, nu-i marginalizați: este spre binele vostru. Marginalizarea bătrânilor corupe toate anotimpurile vieții, nu doar pe cel al bătrâneții. Îmi place să repet acest lucru. În schimb, învățați înțelepciunea din iubirea lor puternică, dar și din fragilitatea lor, care este un „magisteriu” capabil să vă învețe fără să fie nevoie de cuvinte, un adevărat antidot împotriva împietririi inimii: vă va ajuta să nu rămâneți blocați în prezent și să savurați viața ca relație (cf. Benedict al XVI-lea, Salutul în casa familiei „Trăiască bătrânii” „Viva gli anziani”, 12 noiembrie 2012). Dar nu numai atât: când voi, bunici și nepoți, bătrâni și tineri, sunteți împreună, când vă vedeți și vorbiți des, când aveți grijă unii de alții, dragostea voastră este o gură de aer curat care înprospătează lumea și societatea și ne face pe toți mai puternici, dincolo de legăturile de rudenie.

Este mesajul pe care ni l-a transmis și nouă Isus, pe cruce, când „a văzut pe mama sa și pe ucenicul pe care-l iubea stând în picioare lângă el, [și] a zis mamei sale: «Femeie, iată fiul tău!». Apoi i-a spus ucenicului: «Iată mama ta!». Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la casa lui” (Ioan 19, 26-27). Prin aceste cuvinte ne-a încredințat o minune de săvârșit: aceea de a ne iubi pe toți ca pe o mare familie.

Dragi prieteni, vă mulțumesc că sunteți aici și vă mulțumesc pentru ceea ce faceți cu Fundația Età Grande! Împreună, uniți, sunteți un exemplu și un dar pentru toți. Vă amintesc în rugăciune, vă binecuvânteț și, vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Vă mulțumesc, vă mulțumesc foarte mult!

L'Osservatore Romano, ediție săptămânală în limba engleză, anul al cincizeci și șaptelea, numărul 18, vineri, 3 mai 2024, p. 2-3.

Dicasterul pentru Laici, Familie și Viața - Palazzo San Calisto - 00120 Città del Vaticano
anziani@laityfamilylife.va - +39 06 698 69 300 - www.laityfamilylife.va